"Boala cea mare a neamului nostru este datul cu părerea. Nimeni nu se poate abţine să dea mai departe ceea ce aude, fără să înflorească, fără să pună de la el, fără să aibă contribuţia sa proprie. Cu cît o minte este mai slabă şi mai bolnavă, cu atît ceea ce aude şi vede va fi dat mai departe în chip mai deformat. Nu-mi revin după ce citesc articolele presei în cazul Tanacu şi văd cum un caz nefericit a fost transformat de nişte minţi antihristice într-o crimă abominabilă, cu iz de inchiziţie papistaşă!". (Monahul Filotheu Bălan)

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL XV
NR. 7/175
Iulie 2005
16 PAG. – 2 lei (RON)

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAŢIONAL-CREŞTINĂ

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ELVEŢIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

MIZA UNUI LINŞAJ MEDIATIC

Două evenimente zguduitoare, petrecute recent, sînt simptomatice pentru tendinţele din Biserica Ortodoxă Română. Mă refer, în ordine cronologică, la marşul homosexualilor din Bucureşti şi la moartea unei tinere în Mănăstirea Tanacu – Vaslui. Prin felul în care a reacţionat în ambele cazuri, Biserica îşi trădează gravele slăbiciuni şi o pornire hotărîtă spre secularizare.

Faţă de ieşirea în stradă a pederaştilor, Biserica (1) a avut o atitudine ambiguă. Nu a fost de acord cu parada homosexualilor, dar nici nu a protestat răspicat. A mormăit a nemulţumire, de ochii credincioşilor, însă nu s-a opus public – cum s-ar fi cuvenit şi cum ar fi avut puterea să o facă. Îngăduinţa cu care Biserica a tratat manifestarea *gay*-lor se înscrie într-o serie a concesiilor din ce în ce mai importante pe care le-a făcut în ultimii ani diverselor provocări ale unei societăţi cu puternice tendinţe păgînizante. Ceea ce arată că ierarhii încearcă să nu-i mai supere pe principalii agenţi ai secularizării: *mass media* şi zisa "societate civilă".

Pe de altă parte, în cazul de la Mănăstirea Tanacu, ierarhia B.O.R. s-a grăbit să îngroaşe scandalul prin cîteva măsuri pripite şi nedrepte. P. S. Corneliu Bîrlădeanu, episcopul vicar al Huşilor, s-a năpustit asupra preotului acuzat de crimă, ieromonahul Daniel, fără să-l asculte sau să cerceteze faptele îndeaproape. I-a luat dreptul de a sluji, apoi l-a caterisit şi l-a exclus din monahism, înainte ca Justiţia şi Consistoriul să se pronunţe. Speriat de ofensiva cetei de analfabeţi teologic purtători de legitimaţie de presă, P. S. Corneliu a încercat, într-un mod deloc onorabil, să iasă basma curată. A mers pînă acolo încît să spună că nu l-a hirotonit pe călugăr, că locul mănăstirii nu fusese sfinţit, că în B.O.R. nu se fac exorcizări – toate neadevăruri uşor demontabile.

Nu ştim dacă Daniel Corogeanu este sau nu vinovat de moartea Irinei Cornici. N-am fost de faţă la cele întîmplate. Pentru limpezirea împrejurărilor în care s-a produs tragedia, este nevoie ca ancheta criminaliştilor să fie dublată de una a Bisericii. Cu atît mai mult ni se pare extrem de suspect felul în care Biserica s-a dezis – inclusiv printr-un comunicat al Patriarhiei – de un cleric care fusese supus unui adevărat linşaj mediatic. Mai ales că avem informaţii potrivit cărora cazul Tanacu va fi folosit drept pretext pentru "curăţarea" mănăstirilor de "fundamentalişti religioşi"(2).

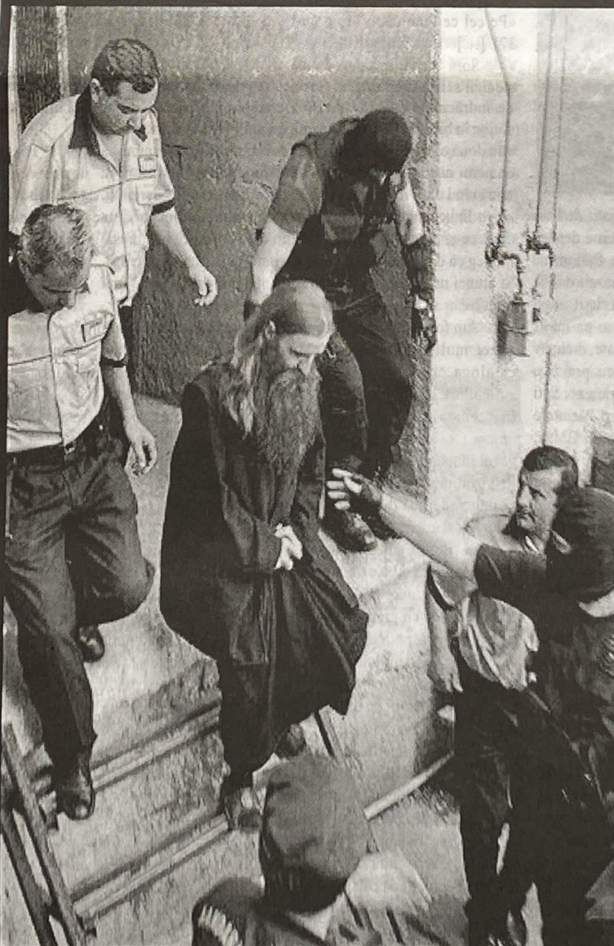
"Fundamentalişti" înseamnă (pentru atei, dar, din păcate, şi pentru unii ierarhi) acei călugări tradiţionalişti care se ţin de buchea Evangheliei şi de cea a scrierilor Sfinţilor Părinţi, monahi care respectă canoanele cu stricteţe şi, din această pricină, se opun curentului de *"aggiornamento"*. Care curent presupune adaptarea Bisericii la mai toate racilele veacului, transformarea mănăstirilor în "puncte de atracţie turistică", în "muzee ale Ortodoxiei", cu exponate vii, în costume "de epocă". Într-un cuvînt, "fundamentaliştii" se împotrivesc ecumenismului ideologizat şi relativizării normelor tradiţionale de vieţuire monahală.

Semnalul de luptă contra "fundamentaliştilor" l-a dat un preot-profesor din Bucureşti, care a declarat, într-o emisiune televizată, că "în Moldova există o reţea de mănăstiri eretice, antiecumeniste, naţionaliste, care au ieşit de sub ascultarea ierarhiei şi fac parte dintr-o mişcare rusă", ba a şi cerut "curăţarea" acestora. Mai mult, a dat şi numele unei astfel de mănăstiri: Petru-Vodă din Neamţ. În logica acelui preot, a fi naţionalist şi antiecumenist este egal cu a fi eretic. Dincolo de asta, aserţiunea este mincinoasă în mare parte. Pentru că sînt mănăstiri care se opun ecumenismului şi în care este cultivată identitatea naţională, dar acestea nu încalcă disciplina şi nu fac politică. Iar Mănăstirea Petru Vodă, călăuzită duhovniceşte de Protos. Iustin Pârvu (87 de ani, fost deţinut politic sub regimul ateu al comunismului), este o lavră exemplară a Ortodoxiei româneşti.

Poate că preotul acela a fost "intoxicat" şi s-a grăbit să se facă remarcat cu o declaraţie şocantă. Este însă regretabilă ieşirea sa, mai ales că vine pe fondul unui atac furibund al necredincioşilor din presă şi din societatea civilă asupra Bisericii. Adversari mai vechi sau mai noi ai B.O.R. au cerut, pe ton ultimativ, "reformă" în Biserică, eliminarea religiei din şcoli, punerea "cu botul pe labe" a fanaticilor, stoparea urgentă a sfinţirilor de lucrări publice etc.

Ne temem ca, în acest context, ieşirea televizată a preotului acuzator să nu fie semnul unui început de complicitate între unii dintre slujitorii B.O.R. şi adversarii tot mai influenţi ai acesteia.

Claudiu TÂRZIU

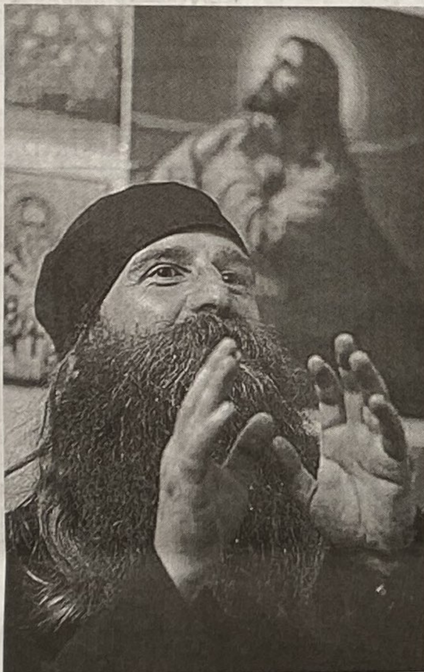
Citiţi în paginile 2-3 ale acestui număr:
Cazul de la Tanacu în oglinzi paralele

1 – Cînd spun Biserica, mă refer la instituţie, nu la comunitatea de credincioşi.

2 – Înţelesul curent al expresiei este pe nedrept peiorativ, pentru că *fundamentaliştii* nu sînt, *stricto sensu*, nişte extremişti sîngeroşi, ci cei ce se bizuie pe *fundamentele* originare şi eterne ale credinţei creştine.

CAZUL DE LA TANACU

Fragmentele antologate în continuare, reflectând opiniile cele mai diverse, sînt reproduse în ordinea cronologică a apariției lor. Credem că ele marchează suficient cadrele în care s-au purtat discuțiile privitoare la tristul caz de la Tanacu. Probabil că fiecare analist are partea lui de dreptate și partea lui de ne-dreptate, dar toți la un loc ne provoacă la o serioasă și responsabilă meditație asupra lumii în care trăim, în dublul ei raport – cu Cerul și cu Pământul... *(R. C.)*

"Cert este faptul că acest eveniment a fost atît de bine garnisit cu senzațional și cu aspecte negative, încît a depășit cu mult moartea Papei de la Roma. Dacă a fost mînă diavolească sau omenească, numai bunul Dumnezeu o știe.

Este clar că o greșeală fundamentală a săvîrșit acest părinte, dacă el afirmă că la Călugăreni-Suceava, părintele Daniel Horga scoate zilnic diavoli. Mai întîi de toate, inclusiv fenomenul Călugăreni este un lucru paralel cu practica Bisericii. Tocmai de aceea se creează acea aură de exorciști care vor să cutremure lumea cu paraputerile lor. Părintele Cleopa, părintele Paisie Olaru, părintele Ioanichie Bălan, părintele Iustin Pârvu, părintele Arsenie Papacioc și alți duhovnici mari, n-au strălucit în fața lui Dumnezeu prin aceste teatre de izgonire a demonilor. Aceste iluzii personale de alungare a diavolilor sînt specifice preoților și duhovnicilor tineri, pentru a-și crea faimă și pentru a fi căutați.

La Mănăstirea Frăsinei se practică aceste exorcizări în prezența unui preot vîrstnic; cu timpul tenta acestor exorcizări s-a întins și în Moldova, la cîteva nume de duhovnici sau preoți pe care nu le voi enumera, din respect. Dar acest ritual transformat în scena de teatru religios era condamnat de părintele Cleopa, care dădea nenumărate exemple de preoți care au pătimit în urma citirii acestor molitfe. [...]

În cazul de față, toate emisiunile *mass-media*, toate articolele din ziare, nu caută altceva decît să ducă lumea în derută, să scadă credibilitatea Bisericii și în același timp să umilească conducerea Bisericii că nu ține în ordine evenimentele care au loc în Biserică. Tot ce s-a vorbit, pe marginea acestui subiect, nu sînt decît vorbe goale. Biserica nu este în Evul Mediu, nici primitivă. Este obligată să suporte toate crizele și neajunsurile sociale făurite de cei cu burțile pline, care au împins societatea într-un haos politic și economic fără precedent. Lipsa locurilor de muncă, lipsa protecției sociale, desființarea plasamentelor de copii ai străzii, lipsa de centre de școlarizare pe banii statului a acestor copii fără familie, îi împing pe acești tineri să ajungă pe la mănăstiri. Fiind deja contaminați de viața în grup și de tot felul de lipsuri în educație, este normal să te trezești cu tineri afectați de schizofrenie sau alte boli mintale. Degeaba se fac comentarii la Ministerul Culturii, Ministerul Justiției și în alte domenii care răspund de aceste evenimente, atîta timp cît pe nimeni nu interesează protecția socială în România pentru clasa muncitoare de jos. [...]

Fapta acestui părinte nu trebuie atît de mult condamnată pe cît trebuie deplînsă. Aceasta dovedește că înălțarea minții și lipsa de experiență poate duce la eșecuri. Nu trebuie să ne batem joc de ieșirea lui, trebuie ajutat cu orice preț să-și dea seama că a luat-o greșit..." **(Părintele Calistrat de la Bîrnova, 22 iunie 2005 – text parvenit pe Internet)**

"M-am îngrozit citind ziarele românești care relatează despre cazul părintelui Daniil de la Tanacu. «Criminalul cu barba roșie» trebuie să moară, strigă la unison toată presa. «Răstignește-l!». Și dacă el a fost acuzat de practici medievale, acuzatorii lui trăiesc în plină antichitate, asta e limpede. [...]

Ce a făcut părintele Daniil? A primit în mănăstirea sa de maici o soră declarată ca avînd serioase probleme psihice. A făcut bine? Dacă el a crezut că o poate ajuta, punînd multă dragoste și atenție, și luptînd cu armele Bisericii (rugăciunea și postul) împotriva bolii ei, atunci Dumnezeu sigur că nu a trecut cu vederea fapta sa. Învățătura Sfinților Părinți spune că trăind înconjurat de oameni cu multă dragoste și făcînd ascultare, chiar dacă ești bolnav mintal, boala se poate vindeca, într-o mai mare sau mai mică măsura. [...] Eu cred că fapta părintelui a fost după Evanghelie (care spune clar: «Pe cel ce vine către Mine nu-l voi scoate afară» (Ioan 6, 37). [...]

Sora Irina a început să aibă crize. Să zicem că presa și medicii săi au dreptate, iar crizele erau de schizofrenie și nu de îndrăcire. Dar cum te apucă crizele tocmai cînd se fac slujbe în biserică și ți se citesc rugăciuni? Mi-a fost dat aici să văd două cazuri de schizofrenie pînă acum și vă pot spune că oamenii aceia nu reacționau deloc la slujbe și nu intrau în criză cînd erau în biserică și li se citeau rugăciuni. Mai mult, nu se linișteau aproape deloc prin citirea molitfelor, ci doar după ce-și luau pastilele. Iarăși, din ceea ce am citit în presa, înțeleg că după ce i se citeau rugăciuni sora Irina își revenea. Și atunci nu îi vom da dreptate părintelui Daniil, o dată mai mult?

Am fost la multe Sfinte Masluri în multe mănăstiri și am văzut multe cazuri de îndrăciți (îndrăcirea nu se poate cataloga cu mijloacele medicinei care neagă existența sufletului). Pe mulți i-am ținut cu mîna mea și i-am imobilizat în vremea Maslului. Am văzut limpede ce putere ne-omenească au diavolii cînd un îndrăcit intră în criză. Am văzut jumătate de biserică golindu-se în jurul unei fete care a fost trîntită și a început să scoată sunete înfiorătoare. Vă rog să mă credeți că duhurile cele rele răspîndesc o senzație de teamă, o frică ce îți intră în oase și te trimite departe de cel posedat. Puțini sînt cei care dau dovadă de bărbăție la un Maslu, cînd e vorba de a imobiliza un îndrăcit. A fost un caz în care atîta putere avea diavolul în ființa ce o țineam încît eram 4 inși și cu greu, cu toată puterea noastră, abia puteam să o ținem la podea. Un om nu poate să aibă asemenea putere, nu. Și aici vine cazul Tanacu: puteau maicile să țină o îndrăcită cînd avea crize? Nicidecum. Trebuia legată. A fost legată cu funii, de mîini și de picioare, dar s-a dovedit că nu e de ajuns, pentru că era încă cu neputință de stăpînit. Și atunci au imobilizat-o. Presa spune că au imobilizat-o pe o cruce. Eu nu știu dacă a fost așa, dar cînd am citit despre caz, am zis: Ce idee bună! Știu, aici veți spune despre mine că sînt nebun, retrograd, fanatic etc., dar eu nu am de spus decît «Crucea Ta, Doamne, armă împotriva diavolului ne-ai dat-o nouă», așa cum cîntă Biserica de la Hristos încoace. Așa că nu pot să spun decît că singurul pericol pe care îl văd este de a batjocori Crucea lui Hristos prin legarea unui îndrăcit pe ea. Dar cum nu pentru a batjocori Crucea a fost legată săraca fată, ci pentru a se însănătoși, cred că Dumnezeu nu mă va bate pentru că m-am bucurat de ideea de a o lega pe cruce, și nici pe cei care au făcut-o nu îi va osîndi. Dar pînă acum nu am aflat din presă dacă a fost o cruce sau au fost niște simple scînduri, nu am văzut nici o fotografie. I-au pus căluș în gură? Numai cei ce au văzut îndrăciți la slujbe pot spune ce tulburare pot face aceștia. Iar dacă vrei să faci o slujbă în tihnă, cel mai bine e să îl scoți afară. Dar și ei, îndrăciții, au mult folos din prezența la slujbă. Avem cazul de la Sihăstria, din 1992, cînd o fată, Maria, care avea mulțime mare de draci, s-a tămăduit după 7 Sfinte Masluri și 9 Sfinte Liturghii.

Părintele Daniil era singurul slujitor la Mănăstirea Tanacu. Pravila Bisericii spune că preotul nu poate face singur Sfîntul Maslu, ci este nevoie de doi preoți, cel puțin. [...] Așa încît ceea ce i-a rămas părintelui de făcut era doar citirea rugăciunilor din Molitfelnic. Și pentru însănătoșirea celor bîntuiți și stăpîniți de duhuri necurate avem în Molitfelnic mai multe rugăciuni, între care cele mai puternice sînt cele ale Sfîntului Ioan Gură de Aur și mai ales cele ale Sfîntului Vasilie cel Mare. Toți preoții pot să citească aceste rugăciuni, ori de cîte ori li se cere. Părerea unui reprezentant al Patriarhiei că Molitfele (Rugăciunile) Sfîntului Vasilie se citesc numai o dată pe an, de 1 ianuarie, este cea mai mare minciună posibilă, de vreme ce în Molitfelnic scrie clar că sînt pentru alungarea duhurilor necurate și tămăduirea bolilor. [...]

Moare un om care este posedat. Ce spune Biserica în astfel de cazuri? Păi e cît se poate de limpede: dacă dracii sînt pricina morții, și nu patimile în care te-ai aruncat de bunăvoie, atunci sufletul acela este mîntuit. Hristos îl primește împreună cu Mucenicii, pentru că a răbdat chinuri mucenicești. [...]

Cred că am fost suficient de limpede în ce am scris pînă aici ca să înțelegem că tot ce s-a întîmplat acolo a fost după pravilă și nu s-au călcat întru nimic rînduielile Bisericii. Și atunci Dumnezeu le va purta de grijă tuturor celor care au fost implicați în caz..." **(Monahul Filotheu de la Petru-Vodă, 22 iunie 2005 – text parvenit pe Internet)**

"Tragedia de la Tanacu a iscat, cum era și firesc, un val imens de comentarii, împănate însă cu o referință istorică total falsă. Este vorba de mobilizarea mitului negativ al evului mediu întunecat. Pentru istoricii serioși, evul mediu de fapt nici nu există, sau, pentru a fi mai precis, este un concept atât de vag și de vast, încât e lipsit de orice valoare descriptivă. Cu atât mai puțin mai poate fi astăzi omologată din punct de vedere științific sintagma ignară de «ev mediu întunecat». Cu alte cuvinte, comentatorii pripiți de la noi comit o dublă eroare: stipulează existența unui ev mediu omogen și-l mai decretează și «întunecat» pe deasupra. [...]

Revenind la cazul preotului ucigaș de la Tanacu, ar trebui mai degrabă să privim în față realitatea românească actuală decât să o escamotăm cu referiri fanteziste la evul mediu. Adevăratele cauze ale îngrozitorului accident sunt analfabetismul teologic post-comunist și, evident, prostia, eterna prostie omenească. Din păcate, confuzia mentală a unei societăți descreștinate de comunism și adaptate haotic la lumea contemporană produce în mod fatal fenomene de falsă recreștinare bezmetică. Toate piesele dosarului Tanacu sunt aberante pentru un teolog serios: rolul «sponsorului» care a construit mănăstirea, pregătirea preotului, laxismul episcopal față de revendicările maselor. La astea se adaugă sărăcia și delicvestența generală a instituțiilor românești, fie că vorbim de cele medicale, educaționale sau, iată, bisericești. De ce ar fi Biserica mai brează decât restul unei societăți marcate politic de intervențiile repetate ale minerilor lui Cozma? Căci ce este preotul Corogeanu dacă nu un fel de Cozma în sutană? Atâta numai că, din fericire, realitatea românească nu se reduce la aceste fenomene patologice. Dar un diagnostic stupid precum eticheta evului mediu n-are cum să limpezească mințile". **(Toader Paleologu, "Mitul evului mediu", în *Ziua*, 23 iunie 2005)**

"... Cele întâmplate ridică vălul de pe o seamă de chestiuni ignorate ani de zile. Cea mai vizibilă în context este

ÎN OGLINZI PARALELE

ÎN OGLINZI PARALELE

tema vieții din mănăstiri. Ierarhia de fier, crearea unei dependențe absolute între conducătorul așezământului și călugări ridică o preocupare legitimă pentru soarta celor din interior. S-a sugerat că raporturile de supușenie din mănăstiri creează un cadru propice abuzurilor homosexuale. Dar nu se vorbește aproape deloc despre munca până la epuizare, sau pedepsele umilitoare, inumane, impuse câteodată călugărilor. Cei care intră într-o mănăstire accepta, liber, condițiile vieții monahale. Însă faptul de a fi făcut-o la un moment dat nu acordă nimănui un drept absolut asupra vieții lor. Persoanele cu dizabilități psihice nu trebuie să fie reținute în mănăstiri. Ele au dreptul inviolabil la adevărate îngrijiri medicale. Statul are obligația să le ferească de tratamentele degradante și tortură. Iată de ce este atât de gravă prevederea actualului proiect al cultelor, ca opțiunea persoanelor pentru statutul de personal clerical sau asimilat să implice renunțarea la liberul acces la justiție. Evenimentele de la Tanacu demonstrează și ele cât de necesară este separarea reală a statului de biserică, care implică supremația justiției.

Cele întâmplate mai atrag atenția asupra invadării vieții publice cu obiceiuri primitive, fără nici o încărcătură spirituală, mai curând contrare creștinismului, căci acesta este o religie a valorilor, nu a aberațiilor explicative. Superstițiile sunt stimulate la cel mai înalt nivel al ierarhiei. Care era mesajul spiritual transmis de Patriarhul Teoctist oamenilor, când se așeza în fruntea procesiunilor menite să aducă ploaia pe pământ? Minunile cele mai ridicole, exorcizările cele mai extravagante, tămâierile pentru scoaterea dracilor din locuințe, mașini și cotețe au devenit o practică comună. Ce spun cetățenilor slujbele de prin cabinetele de miniștri și secretari de stat? Unde este responsabilitatea celor care conduc instituțiile publice când stimulează astfel de manifestări? Când demnitarii aleargă după draci, devine firesc ca satul să-și apere starețul. Și ortodoxia suferă, căci se reduce la o afacere vulgară, o practică dogmatică curtată de o clasă politică cu mentalitate de Ev Mediu..." **(Gabriel Andreescu, "Crima de la Tanacu despre societatea românească", în *Ziua*, 23 iunie 2005)**

"... Episodul Tanacu nu este episodic. Doar deznodământul tragic a scos la iveală o realitate puternică, ale cărei legi nu acționează doar în mediul rural, cum au sugerat unii. De altfel, cel mai vehement au reacționat pentru apărarea falsului preot nu reprezentanții comunității locale, despre care s-a spus că sunt niște înapoiați, ci intelectuali din mediul urban, care se simt solidari cu «măicuțele» exorciste de la Tanacu. Este o reacție resentimentară împotriva normelor statului de drept, care au fost impuse de modernitate și de democrația liberală occidentală. Conservatorismul reacționar autohton este de fapt mai bine reprezentat în lumea intelectualității urbane decât în multe medii rurale, care de mai bine de un deceniu au fost expuse din plin influențelor occidentale, datorită milioanelor de români care s-au dus să lucreze afară. La fel s-a petrecut și în cazul fundamentalismului terorist islamic, unde liderii aparțin mediilor educate. Surpriza pozitivă în tot scandalul vine din partea credincioșilor de rând, a oamenilor considerați simpli, care imediat i-au considerat pe exorciștii de la Tanacu drept ceea ce sunt: niște criminali care trebuie judecați conform legilor, nu canoanelor..." **(Dan Pavel, "«Al treilea val» și creștinismul oriental", în *Ziua*, 27 iunie 2005)**

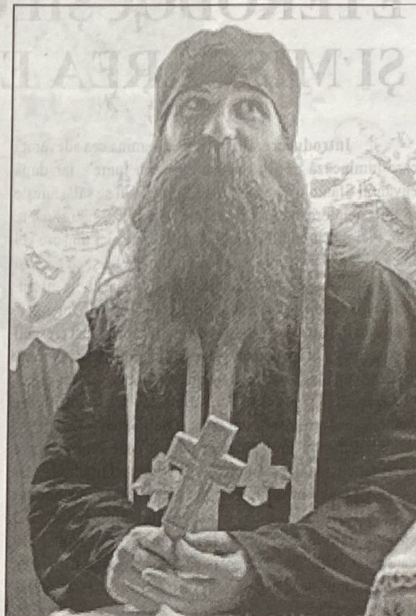
"Credincioși sau necredincioși, am fost zguduiți de supliciul tinerei surori schizofrenice și de barbaria torționarilor ei. Oricât de legitimă ar fi o slujbă de alungare a necuratului (sau, în termeni catolici, de exorcizare), nimic nu justifică înfometarea și însetarea, schingiuirea, încarcerarea la care a fost supusă nefericită victimă. Aceste silnicii, e de prisos să o mai spunem, sunt străine de credința și de Biserica noastră. [...]

Din păcate, episodul de la Tanacu a fost speculat și de cei pentru care credința echivalează cu ceea ce o jurnalistă numea, folosind cu grație clișeele marxiste reținute din școala generală, «tenebrosul Ev Mediu». Bănuiesc că D-Sa nu-și petrece timpul printre manuscrise din tenebrosul Ev Mediu, ca autorul acestor rânduri, dar nădăjduiesc că a vizitat măcar o biserică medievală, că i-a citit pe Dante sau pe Chaucer, pentru a nu trebui să-i explic cât de tenebroasă a fost cu adevărat această epocă. De altfel, Toader Paleologu a pus foarte bine lucrurile la punct (*Ziua*, 23 iunie), deci nu voi insista. [...]

Tot de «Ev Mediu» vorbește și Gabriel Andreescu (*Ziua*, 23 iunie), care folosește în mod abil episodul de la Tanacu pentru a vorbi, generalizator, «despre societatea românească». Pornind de la un incident izolat, unic – după știința mea – în cei 15 ani post-comuniști, dl Andreescu ne oferă un exemplu tipic de amalgam, sau de amestecare a criteriilor, a argumentelor și a planurilor. Ocazia era prea potrivită pentru a fi scăpată, crima abjectă de la Tanacu fiind o găleată de lături numai bună de aruncat în capul Bisericii Ortodoxe Române..." **(Adrian Papahagi, "Tanacu: oroarea și amalgamul", în *Averea*, 27 iunie 2005)**

"Ultimele teribile evenimente petrecute la mănăstirea din Tanacu sunt de natură să ne ridice câteva îngrijorătoare întrebări, câteva gânduri legate de desfigurarea progresivă și devenită înfricoșătoare a imaginii văzute a Bisericii Ortodoxe Române. Răul este, firește, mult mai vechi și rădăcinile lui, întortocheate. Paradigma mai largă a creștinismului eliberat din catacombe și instalat din ce în ce mai adânc în jilțul istoriei ne arată, cu o precizie cronologică, diminuarea pathosului sau esențial bun și evoluția imperturbabilă a maladiei instituționalizării care l-a tot pustiit până în modernitatea noastră târzie... Această cădere în timp a creștinismului instituționalizat a fost însoțită (și) în spațiul ecleziastic românesc de trădarea și abandonarea punctelor cardinale ale credinței inspirate de Hristos, care, cel puțin în universul strâmt al multora dintre cei ce ocupă funcții bisericești-administrative, a ajuns să fie muzealizat, îmbălsămat în cuvinte sterpe, într-o retorică inineteligibilă sau într-o gestică a închinării ce amintește de sindromul lui Tourette. Știm de la Dostoievski cum L-ar primi astăzi pe Hristos în mijlocul lor acești mari și mici inchizitori... [...] E, în plan spiritual, o tragedie care, iată, naște deja drame cumplite sub ochii noștri. Acel bărbat (Daniel Corogeanu) cu evidente probleme de percepție a realității, care a ajuns să fie preot-duhovnic(!) în mănăstirea surorii Irina Cornici, a fost hirotonit și numit acolo preot-duhovnic de un episcop! A ajuns, desigur, un truism afirmarea vinovăției anumitor ierarhi ai BOR, mai ales a celor învechiți în relele istoriei relativ recente... Numirea în funcții ce implică o responsabilitate morală covârșitoare a unor personaje frecvent patibulare a devenit din păcate în BOR o tradiție nefastă, o apucătură. [...]

Cauzele cele mai consistente ale pervertirii spațiului ecleziastic românesc le constituie, cred, absența, uneori totală, a vocației și apetitului pentru spiritual a majorității celor descinși pe treptele ierarhiei bisericești, diformul și sărăcăciosul învățământ teologic, atât în formula lui seminarială, cât și în cea universitară (sistemul menținându-se dârz în continuare în zona imposturii profesionale, a descalificării morale a unor profesori și a nepotismului), disprețul pentru cultura laică, dar și pentru cea teologică, obsesia legată de tipic și izolaționismul liturgic. Lipsa de discreție și tact, aroganța și mitocănia, alergia la intelectuali și pluralism religios, gluma groasă și vulgaritatea etalată dezinvolt în toate cele ale ei au ajuns să lipsească rarisim din portretul reușit al (prea) multor clerici, monahi sau nu. Toate acestea concurează masiv la suprimarea unei relații normale între cler și societate, mai ales între cler și elita culturală a aceleiași societăți..." **(Vasile Bănescu, „Pervertirea spațiului ecleziastic românesc", în rev. *22*, 28 iunie-4 iulie 2005)**

CAZUL DE LA TANACU

CONVERTIREA ETERODOCŞILOR ŞI MIŞCAREA ECUMENISTĂ

Una dintre cele mai interesante comunicări ţinute la Congresul Teologic Inter-Ortodox de la Tesalonic, din 20-24 septembrie 2004, cu tema: "Ecumenism: Naştere – Aşteptări – Dezminţiri", a fost şi comunicarea ieromonahului Alexie de la Mănăstirea Karakalu (Sf. Munte Athos). Iată textul complet al acestei comunicări, în traducere românească.

Introducere. Hristos este "Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume", iar după cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur, "harul se sălăşluieşte în toţi, neîntorcându-se... nici dinspre iudeu, nici dinspre elin, nici dinspre barbar, nici dinspre scit, nici dinspre cel liber, nici dinspre rob. De toţi se apropie la fel şi cu aceeaşi cinste". Chiar dacă astăzi, unele neamuri au un nume diferit, Hristos Îşi continuă lucrarea Sa de mântuire a oamenilor, chemând în Biserica Ortodoxă pe mulţi care au fost crescuţi în comunităţi de creştini eterodocşi. Cazurile lor sunt variate şi se aseamănă, dacă le sintetizează cineva, cu un covor multicolor, ţesut din minunatele intervenţii ale dumnezeiescului har şi din taina inimii omeneşti.

Există multe cauze pentru care cineva, care aparţine unei confesiuni eterodoxe, vine la Ortodoxie, dar cel mai important factor este întotdeauna prezenţa harului dumnezeiesc, care zideşte în felurite chipuri, atingând sufletul fiecărui om receptiv la iluminare şi călăuzindu-l să caute Adevărul. După aceea, el vinde tot ce are în stăpânirea sa, cu scopul de a câştiga mărgăritarul cel mai de preţ – dreapta credinţă.

Cred că mi s-a cerut să vorbesc despre această temă pentru că, din multa milă a lui Dumnezeu, dumnezeiescul har a atins şi inima mea, călăuzindu-mă la început în Biserica Ortodoxă, iar în cele din urmă în Sf. Munte, chiar dacă eu am crescut într-o comunitate protestantă dintr-un mic oraş din Statele Unite, unde niciodată nu am întâlnit o parohie ortodoxă, niciodată nu am avut nici cel mai mic contact cu vreun creştin-ortodox.

Biserica cea Una şi cum lucrează dumnezeiescul har. Când eram tânăr, eram învăţaţi că toate confesiunile creştine sunt în esenţă la fel şi că diferenţele dintre ele sunt neimportante. Cu toate acestea, experienţa m-a făcut să supun unei critici această învăţătură centrală a mişcării ecumeniste. Când eram de 14 ani şi urmăream o lecţie la o Şcoală Catehetică, într-o biserică metodistă, mai exact în biserica în care bunicul meu fusese mai demult pastor, i-am pus catehetului meu următoarea întrebare: "De ce trebuie să fiu metodist şi nu romano-catolic, sau prezbiterian, sau baptist? Cum pot să ştiu că metodiştii deţin Adevărul?". Catehetul meu, însă, nu mi-a dat un răspuns satisfăcător, şi de atunci a început lungul meu drumul de căutare a Adevărului.

Acum văd că acest drum al meu de a avut multe semne comune cu cel al altor căutători, care la fel au ajuns de la eterodoxie la Ortodoxie, şi din aceste semne comune, ca şi din experienţa mea personală, aş vrea să schiţez dintru început dragostei voastre motivele principale, mai mult sau mai puţin comune, pentru care un eterodox vine la Ortodoxie, iar în al doilea rând să semnalez câteva consecinţe pe care le are această convertire a lui la Ortodoxie, inclusiv în ceea ce priveşte implicarea noastră ecumenistă. Din cauza lipsei de timp, nu voi putea da multe exemple, dar acestea se află în mai lunga mea comunicare scrisă, care va fi preluată în actele Congresului.

La cei mai mulţi oameni care vin la Ortodoxie, printre care şi eu, observăm acele caracteristici specifice tuturor celor ce au primit darurile pocăinţei. Acestea ne sunt cunoscute din pocăinţa noastră personală şi sunt inima înfrântă şi smerită, o hotărâre matură a cuiva de a afla Adevărul numaidecât şi cu orice preţ, un cuget smerit, care îi permite să vadă viaţa dintr-un alt unghi, o dispoziţie de a face comparaţii între ceea ce avea şi ceea ce descoperă, iar, în cele din urmă, o hotărâre statornică de a-şi schimba viaţa.

Este acea "durere a inimii", care îi face capabili pe eterodocşi să nu se mai încreadă în propria lor logică, în propriile lor opinii şi în propriile lor simţăminte, şi astfel să poată lua serios în vedere insistenţele Bisericii Ortodoxe, să exercite o critică asupra propriilor lor crezuri şi să se întrebe: ce are cea mai mare valoare în viaţă? Avva Varsanufie cel Mare spune că "fără osteneala inimii, nimeni nu câştigă deosebirea gândurilor". Aceasta este valabil şi pentru orice fel de deosebire [discernământ – n. tr.]. Încercările, necazurile, ispitele care aduc durere în inimă, acestea sunt printre cele mai mari binefaceri ale lui Dumnezeu, deoarece creează condiţiile potrivite ca să aibă loc o problematizare, o reconsiderare a poziţiilor şi, eventual, o întoarcere către Ortodoxie. La mulţi, primii paşi spre Ortodoxie au loc atunci când, în urma unui traumatism fizic sau sentimental, aleargă la Dumnezeu căutând mângâiere.

Cei ce vin la Ortodoxie. La cei care sunt legaţi mai adânc de confesiunea lor eterodoxă, durerea inimii se naşte de obicei dintr-o criză personală în legătură cu confesiunea lor, care, după cum descoperă uneori, nu reflectă Creştinismul Evangheliei. Un important număr de episcopalişti, laici şi clerici, au început să caute ieşirea din anglicanism, după criza care a izbucnit în legătură cu hirotonia femeilor. Pentru foşti evanghelişti, ca Peter Guilquist, care s-au încurcat în organizaţia misionară Campus Crusade, nereuşita de a atrage în mod consecvent, prin prozelitism, oameni la credinţa în Hristos, i-a făcut să se întrebe asupra valorii existenţei acestei organizaţii, fapt care i-a călăuzit la căutarea Bisericii Noului Testament, o căutare care a luat sfârşit în 1967 prin intrarea lor în Ortodoxie.

În alţii, chiar întâlnirea cu Ortodoxia provoacă o criză, care îi face să se întrebe despre adevărul crezului lor. Au existat un număr de convertiţi la Ortodoxie care şi-au început drumul spre ea într-un mod negativ, adică încercând să dovedească că Ortodoxia este greşită. Unul dintre aceştia a fost pr. Thomas Avramis, care, cu toate că a crescut într-un mediu grec-ortodox, mai târziu, în liceu, s-a încurcat în nişte grupări protestante şi a fost convertit. Ca să poată să întoarcă pe ortodocşi, dar şi ca să se convingă el însuşi că Ortodoxia este o credinţă greşită, a început să studieze cărţi referitoare la Ortodoxie. Consecinţa a fost exact contrarie: s-a convins el însuşi că Ortodoxia deţine Adevărul.

O dată pentru totdeauna, acum, cineva a primit smerit Biserica Ortodoxă ca pe instituţia dumnezeiesc-omenească, care are o autoritate unică în viaţă; în ceea ce priveşte mântuirea sa, trecerea de la consimţământul inimii la întoarcerea practică la credinţa cea adevărată, este nevoie şi de o altă virtute, pe care Sf. Clement, episcopul Romei, o numeşte "tărie a afierosirii şi a ţintei". Convingerea că nimic nu este mai important decât faptul de a intra cineva în Biserică şi de a se lupta să reuşească în acest scop, este necesară pentru acela care caută Biserica, aşa încât să depăşească obstacolele prin care duhul cel viclean cu siguranţă va încerca să-l aducă pe calea lui. Putem să vedem această putere a afierosirii la mulţi dintre aceia care vin la Ortodoxie. Îmi amintesc că, după studierea timp de 6 luni a fiecărei cărţi ortodoxe disponibile în Biblioteca Universităţii din Chicago, şi chiar înainte de a fi vizitat vreo parohie ortodoxă, am zis în mine însumi: "Voi face tot ce este necesar pentru a deveni ortodox, chiar dacă va trebui să-mi schimb cetăţenia şi să devin rus sau grec, sau să învăţ rusa sau greaca". În final, într-o oarecare măsură, am sfârşit prin a le face pe amândouă.

Dumnezeiescul har. Însă, oricât de important ar fi să caute cineva Adevărul cu smerenie, cu inimă înfrântă, şi să I se supună de bunăvoie, factorul principal într-o convertire la Ortodoxie este dumnezeiescul har. Sf. Atanasie cel Mare, în lucrarea sa *Despre Întrupare*, relatează următoarele: "Mântuitorul lucrează în oameni atât de măreţ şi zilnic îi convinge în chip nevăzut să se apropie de credinţa în El şi să se supună toţi învăţăturii Sale, o atât de mare mulţime, din toate părţile, şi dintre cei care locuiesc în Elada, şi dintre cei ce locuiesc în ţările barbare". Şi în timp ce, în acord cu Părinţii Bisericii, harul nu lucrează în om, în adâncul sufletului său, înainte de Botez, cu toate acestea, harul poate să mişte pe cel nebotezat spre binele care se lucrează în afara inimii.

Desigur, harul lucrează în multe feluri în sufletele care sunt receptive Adevărului. În unele cazuri, e o carte potrivită care cade în mâini potrivite şi la timpul potrivit. Pe vremea primului meu an la Colegiu, am citit *Fraţii Karamazov* şi am rămas uluit de frumuseţea unui creştinism pe care nu-l mai întâlnisem niciodată înainte. Aceea era perioada în care, pentru prima oară, conştient, am fost atras spre Ortodoxie. La alţi convertiţi a fost studiul Istoriei Bisericeşti cel care i-a adus în tinda Bisericii Ortodoxe.

Însă în afara studiului, mulţi au simţit atracţia harului şi în timpul şederii lor la sfintele slujbe. Odată, unii au intrat superficial într-o biserică ortodoxă şi au fost robiţi de frumuseţea şi de harul picturii. Când am intrat pentru prima oară într-o biserică ortodoxă şi am văzut icoana lui Hristos şi l-am auzit pe preot că spunea ectenia – „Pre noi înşine, şi unii pre alţii, şi toată viaţa noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm" –, am înţeles că îmi găsisem locul, Biserica pe care o căutam încă din tinereţile mele.

Este adevărat, de asemenea, că fiecare convertit la Ortodoxie simte că este trezit ca dintr-un somn adânc de harul lui Hristos, într-un fel sau altul. Ca şi fiul risipitor, îşi vine în sine, face comparaţie între casa Tatălui său şi ţara păcătoasă unde trăieşte şi ia hotărârea de a se întoarce înapoi acasă. Unii compară rânduiala şi structura Bisericii Ortodoxe cu confuzia care predomină în sânul Protestantismului. Alţii pun faţă în faţă continuitatea istorică a Ortodoxiei cu lipsa continuităţii în Protestantismul contemporan. Alţii accentuează prezenţa în Ortodoxie a instrumentelor şi mijloacelor de a da război păcatului şi absenţa lor în confesiunile eterodoxe. Compară, pun faţă în faţă şi hotărăsc. Astfel, în cele din urmă, persoana care provine dintr-o altă confesiune îşi completează catehizarea şi, prin harul lui Dumnezeu, se botează în Sfânta Biserică Ortodoxă.

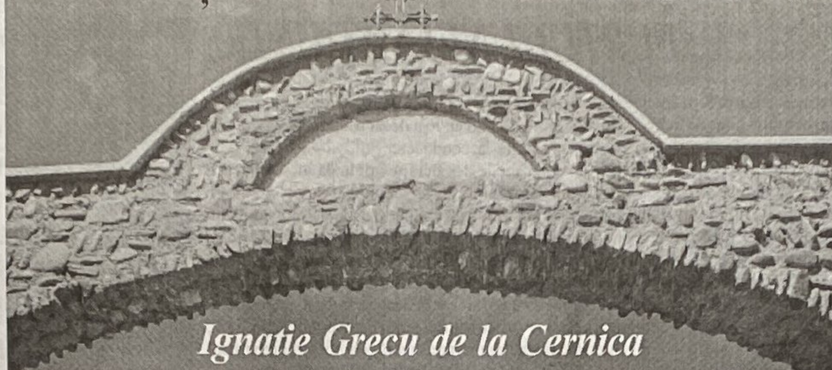
Procesul convertirii. De aici înainte nu trebuie să aibă importanţă, pentru cineva care intră în Biserică, ce era înainte, pentru că, după Sf. Ilarion, "singurul lucru care este important şi mântuitor pentru el este că, devenind membru al Bisericii, a devenit deja mădular al Trupului lui Hristos". Din această clipă, a Botezului, procesul convertirii continuă încă sub forma vieţii de pocăinţă în Biserică. Tot ce s-a întâmplat acum, în procesul de convertire a cuiva la Ortodoxie (durere a inimii, căutare smerită a voii lui Dumnezeu şi o hotărâre de a se face în continuare voia lui Dumnezeu) va trebui să fie continuat, în Biserică, în cursul vieţii de pocăinţă, pentru că viaţa de pocăinţă este şi ea o viaţă de căutare, de fiecare clipă, a voii lui Dumnezeu în viaţa noastră. Şi după cum este un mare păcat să facem ceva care să împiedice pocăinţa altcuiva, tot aşa este un mare păcat să împiedicăm venirea cuiva la Ortodoxie, fie prin viaţa noastră neatentă, fie prin faptele noastre, fie prin cuvintele noastre.

Ecumenismul. Acum, un ecumenism care se preface că diferenţele reale dintre Ortodoxie şi eterodoxie sunt neimportante, cade într-adevăr într-un păcat atât de înfricoşător şi pentru că neagă Adevărul, pentru care atât de mulţi foşti eterodocşi creştini s-au luptat ca să-L găsească, şi pentru că încearcă să închidă uşa acelora care încă Îl caută. Nu trebuie să ne ademenească masca zâmbitoare a ecumenismului. Ecumenismul este potrivnic oricărui pas al cuiva care caută Adevărul şi urmăreşte intrarea sa în Biserica lui Hristos. Ecumenismul încurajează sentimentul ce izvorăşte dintr-o unire în aparenţă şi nu din umilinţă şi din viaţa de pocăinţă. Descurajează căutarea Adevărului, acceptând indirect existenţa şi primirea minciunii. Ecumenismul nu este

ADEVĂRATA FAŢĂ A MONAHISMULUI ROMÂNESC

AUTOPORTRET, 2004

Ignatie Grecu de la Cernica

Ca pasărea mai liber

Ca pasărea mai liber, care cântă
Şi de nimic al ei nu se-ngrijeşte,
Căci Domnul blând pe ea o ocroteşte
Şi-i sprijină aripa tremurândă,

Aş vrea să fiu şi eu de-acum. Primeşte
Şi cântul meu sărac, Fecioară Sfântă,
La tine-n cer. O, cum se înspăimântă
Inima mea bătând, şi cum păleşte!

Căci nu sunt vrednic să ridic măcar
Privirea-mi lăcrămată de pe strune.
Mi-s buzele-ntinate, duhu-amar...

Cu toate-acestea, eu te rog, îmi pune
Un strop senin din marele tău har,
Ca versul meu curat şi lin să sune.

Cireşul înflorit

Cireşul, înfloritul, Ţi-aduce Ţie slavă
Şi păsările-ntruna pe ramuri se întrec.
Cum aş putea eu singur, în mintea mea cea slabă,
Cântare cuvioasă de-a pururi să încerc?

Se bucură făptura pământului întreg.
Chiar stelele în ceruri ning muzică suavă.
Şi luna, precum capul ucisului pe tavă,
A Sfântului cu părul străluminat, în cerc...

Privesc în jur cum toate dintr-odată,
Ca o cascadă-n volburi murmurând,
Te preamăresc şi Te slujesc, supuse.

Dar eu aştept la orice lucru plată
Şi mă căznesc în versuri să Te prind,
În loc să-not în valul Tău, Iisuse!

Bătrâna casă

Bătrâna casă-aşteaptă-n amintire
O umbră prin unghere ori vreun glas.
Pereţii albi, cu varul lor subţire,
S-au măcinat de vreme şi s-au tras.

Nu vine nimeni să-i păşească pragul
Şi uşa de la tindă s-o deschidă.
Câteodată,-n nopţi adânci, tictacul
Vreunui ceas sau cariul sună-n grindă.

În seară umbre-ncep să se dezlege.
Şi, stoluri, vrăbii se întorc pribege
La cuiburi pe sub streşini aninate.

O stea aprinde-n ceruri lumânări
Şi urcă-ncet căzute, negre scări,
Iar în ferestre luna moartă bate.

N-auzi cum strigă teii?

N-auzi cum strigă teii şi-nmiresmaţi te cheamă?
Alungă, tânăr, grija şi te supune lor!
Întind spre tine braţe de ramuri care vor
Să îţi mângâie fruntea tăioasă ca o lamă.

Pleoapa îţi ridică încet ca pe un stor
Şi ochii îţi îmbată amurgul de aramă
În care, strălucinde, ca visul se destramă
Cetăţile de nouri cu nimb multicolor.

Nu-i timp de stat. Încalecă zburând!
Copitele să sfarme pământul ca o spuză.
Când buciumul răsună şi porţile se trag,

Departe fii, prin codri străbătând,
Cu luna printre nouri înaltă călăuză
Şi paloşul la coapsă vibrând ca un toiag.

Când prima stea

Când prima stea străbate înserarea
(Sălbăticiune, umbra se retrase),
O, fluvii se revarsă răcoroase
Din codrii cei adânci şi vechi ca marea!

Luminile se-aprind pe rând în case.
Iau tirsul lung şi drept odată, care-a
Lovit în stei, la porţi de vis, şi boarea
Lacteică a nopţilor o sparse.

Cutreier ţări de lună până-n zori.
Ascult pământ suind la ramuri seve.
Împovărate, grele, sfinte flori.

Mărgean de rouă ţin pe buze-aieve.
Suspină tainic, fără să întrebe
Câţi au păşit în umbră călători.

Eu nu am fructe

Eu nu am fructe, rod de fapte bune,
Ofrandă Ţie, dulce, la picioare,
Ci numai frunze, multe frunze care,
Mişcate lin de vânt, încep să sune.

O, inima se zbate-n piept şi doare,
Ce simte-adânc nu poate încă spune.
Suind la Tine-n zbor de rugăciune,
Se mistuie arzând strălucitoare.

Primeşte-mi, dar, puţinul care-l am,
Precum un pom ce încă n-a rodit
Îţi dăruieşte-un mugure pe ram.

Şi toarnă-n suflet cântecul dorit,
Izvor de lacrimi, nesecat balsam,
Ca să rodesc la vară însutit.

stăpânit de acea smerenie care îngăduie să se facă auzită şi o altă voce, diferită de a lui, în special atunci când acesta descoperă minciuna lui. Ecumenismul îngăduie comparaţii, dar nu concluzii care să demonstreze că o anumită tradiţie creştină, în opoziţie cu alta sau cu altele, este mai autentică. În cele din urmă, ecumenismul descurajează orice acţiune fermă, care s-ar împotrivi scopurilor urmărite de el. Într-adevăr, cuvintele lui Hristos către farisei s-au împlinit şi cu ecumeniştii: "Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor făţarnici, că închideţi Împărăţia cerurilor înaintea oamenilor! Căci nici voi nu intraţi, nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsaţi".

Cum să ajutăm? Sf. Ioan Gură de Aur ne sfătuieşte pe fiecare dintre noi să ajutăm pe cei care se află în afara Bisericii. Spune despre cel care se află în Biserică: "Nu poţi face minuni şi să-l convingi? Cu acestea, pe care deja le ai, să încerci să-l convingi, adică prin iubirea de oameni, prin sprijin, prin blândeţe, prin buna tratare şi prin toate celelalte". Cu alte cuvinte, trebuie să-i atragem pe eterodocşi cu acea ospitalitate şi iubire caracteristice Ortodoxiei. Drumul întoarcerii nu este deloc uşor şi cei ce se luptă singuri au nevoie de ajutorul nostru, de sprijinul nostru, de dragostea noastră. În acelaşi timp, însă, trebuie să propovăduim "cuvântul tare" al Adevărului, chiar dacă acest lucru este dureros. Adevărul că Biserica Ortodoxă este singura Corabie mântuitoare, este "preţioasa noastră piatră din capul unghiului, cea aleasă, vrednică de cinste", care dintotdeauna a fost şi întotdeauna va fi "piatră de poticnire şi piatră de sminteală". Nu trebuie să ne mire faptul că acei foşti eterodocşi care au venit la Ortodoxie sunt cei mai mari potrivnici ai ecumenismului. Pentru ecumenişti, convertiţii la Ortodoxie reprezintă ca şi o palmă peste obraz, de vreme ce însăşi convertirea lor demonstrează inexistenţa unei zone neutre între Biserică şi confesiuni. Pentru convertiţi, participarea lor la ecumenism va fi, pentru ei, împlinirea cuvântului: "După cum câinele când se întoarce la borâtura lui devine urât, tot aşa şi cel fără de minte, când prin răutatea sa se întoarce la păcatul său". Convertiţii sunt adânc familiarizaţi cu boala duhovnicească care, în societăţile eterodoxe, este provocată de necredinţa în învăţătura lui Hristos. Nu pot fi înşelaţi de cuvintele dulci de iubire, care sacrifică Adevărul, sau de cuvintele goale despre o unitate care în realitate nu există. Pocăinţa lor (pentru apartenenţa lor la comunităţile eterodoxe) s-a făcut pentru ei un izvor de cunoaştere. Nu vor îngădui ecumenismului să dispreţuiască această cunoaştere. Şi această poziţie a lor nu este o poziţie negativă. Dimpotrivă, provine din dragostea lor faţă de Hristos, din dragostea lor faţă de Biserică, din dragostea lor faţă de Adevăr şi din dragostea lor faţă de toţi cei care sunt înăuntrul şi în afara Bisericii. Din dragoste respingem ecumenismul, deoarece dorim să oferim eterodocşilor exact ceea ce Domnul ne-a dăruit nouă tuturor, în chip bogat, în Sfânta Biserică Ortodoxă, adică prilejul de a deveni mădulare ale Trupului lui Hristos, "copii ai Luminii" şi „moştenitori ai Împărăţiei pe care Domnul a făgăduit-o celor ce-L iubesc pe El".

Ierom. Alexie de la M-rea Karakalu,
Sf. Munte Athos

(Text preluat şi tradus integral din săptămânalul Uniunii Panelenice Ortodoxe – *Orthodoxos Typos* – din 15.10.04, pp. 3-4)

O RADIOGRAFIE A POSTCOMUNISMULUI ROMÂNESC:
TOM GALLAGHER, *FURTUL UNEI NAȚIUNI* (VI)

Continuând necruțătoarea radiografie a României din anii "tranziției", Tom Gallagher, constrâns de fapte, constată că "furtul națiunii" continuă, fără vreo diminuare a ritmului, și sub guvernarea coaliției conduse de CDR. Explicația acestei situații, care și astăzi ca și atunci ne ține departe de Europa, îi este oferită cercetătorului britanic de însuși președintele țării. "Emil Constantinescu părea a fi dat glas evidenței pe 4 septembrie 1998, când a declarat că «experiența ultimilor ani ne arată că nu există un dușman mai mare al reformei și al bunăstării decât o clasă politică aflată în veșnică discordie»".

Pentru a face ca totuși guvernul să funcționeze, "președintele a adus câțiva tehnocrați, după ce cei numiți de partide nu reușiseră să impresioneze în ministere precum cel al Educației, al Sănătății și al Finanțelor – un mod de abordare al problemei care s-a bucurat de sprijinul *mass-media*". Soluția, deși eficientă, nu era pe placul partidelor din coaliție. (Cazul Daniel Dăianu, ministru de Finanțe din decembrie 1997 până în septembrie 1998, este elocvent în acest sens. Deși de o competență recunoscută, el nu a fost agreat nici de vechea gardă din PNȚCD și nici chiar de liberalii care îl nominalizaseră pentru acest post, dar cărora le-a refuzat sprijinul în afacerea Bell Helicopters, pe care a socotit-o dezastruoasă pentru România.) Constatarea autorului *Furtului unei națiuni* cu privire la calitatea profesională, dar mai ales morală a oamenilor politici din CDR, în care românii își puseseră nădejdea că vor scoate țara din mizeria moștenită de la regimul comunist, este necruțătoare: "La jumătatea guvernării, devenise limpede că majoritatea deputaților CDR, mai ales cei mai noi, erau interesați să-și promoveze propriile ambiții și nu cele care ar fi slujit bunăstarea celor care îi aleseseră".

Pe lângă deficitul de competență și profesionalism, guvernarea alianței conduse de CDR a suferit, îndeosebi în perioada în care fotoliul de prim-ministru a fost ocupat de "țărănistul" Radu Vasile, de o gravă carență de prestigiu, la originea căreia, uneori justificat, de cele mai multe ori însă prin exagerarea unor fapte mărunte și nesemnificative, s-a găsit *mass-media*. "După ce a fost o remarcabilă apărătoare a democrației la începutul anilor 90 – constată Tom Gallagher –, o parte a presei cotidiene a declanșat critici ale coaliției într-un stil strident și populist". Criticilor din presa scrisă li s-au alăturat canalele de televiziune, care "au oferit la rândul lor un debușeu pentru frustrările populiste". Un rol deosebit în cenzura și critica activității politice l-a jucat atunci (și îl mai joacă și astăzi) Antena 1, care, speculând fără menajamente inconsistența unor oameni politici, îi prezenta opiniei publice în culorile dorite de patronul acestui post de televiziune. Și deși "tehnica" folosită de Antena 1 era de notorietate publică, mulți oameni de la vârful guvernării, ignorând zicala populară germană care spune că "nici cei mai proști viței nu se duc singuri la măcelar", răspundeau "prezent" de câte ori îi solicita "Domnu Tucă", realizatorul emisiunii "Marius Tucă Show". Caracterizând acest gen de emisiuni care, în ciuda vulgarității lor, făceau deliciul unei anumite categorii de telespectatori, cercetătorul britanic scrie: "Emisiunea lui Marius Tucă de la Antena1 îi supunea pe politicienii coaliției și pe liberalii din societatea civilă, suficient de nesăbuiți să apară în ea, unei parodii de proces plin de invective și denunțări".

Dar pe lângă lipsa de profesionalism și de prestigiu a celor cărora românii le-au încredințat în 1996 guvernarea țării, ceea ce a făcut ca toți cei patru ani cât țara s-a aflat sub președinția lui Emil Constantinescu să fie o neîmplinire pe toate fronturile, a fost lipsa de autoritate. Afirmația "în funcție, dar nu la putere" s-a dovedit a fi nu numai adevărată, ci și o fatalitate de neevitat. Spre deosebire de celelalte țări de sub tutela Moscovei, unde a avut loc o abrogare totală și definitivă a comunismului, la noi evenimentele din decembrie '89 nu au fost decât schimbarea garniturii comuniste aflate la conducere.

În cei 6 ani de democrație originală iliesciană, atât instituțiile moștenite de la regimul Ceaușescu, cât și deținătorii funcțiilor de conducere ale acestor instituții au dobândit statut de intangibilitate. Au fost schimbate denumiri și uniforme, dar nomenclatura și cadrele Securității au continuat să funcționeze ca în "vremurile bune". Pentru înlăturarea lor ar fi fost necesară o revoluție adevărată, sau cel puțin o guvernare autoritară, care să opereze o epurare severă, eliminând numerosul detașament de comuniști înrăiți. "Bătrânilor țărăniști" le-a lipsit însă vigoarea necesară pentru o astfel de acțiune, iar "recruții" adunați fără o selecție riguroasă, mulți dintre ei comuniști reciclați, nu numai că nu simțeau chemare spre o "cruciadă anticomunistă", dar nici pentru democrație nu arătau un zel deosebit. Preocupările lor se limitau la avantajele conferite de calitatea de demnitar.

Cu privire la cea mai sensibilă zonă a societății în care s-a concretizat lipsa de autoritate a regimului Constantinescu, Tom Gallagher face următoarele precizări: "Cu mult înainte de a primi verdictul alegătorilor, CDR și celelalte partide din coaliție au avut de înfruntat o încercare politică destul de gravă, care, ca și evenimentele din 1989, a fost o combinație de revoltă populară și de lovitură de stat, montată de personae suspuse, care aveau acces la pârghiile puterii. La începutul anilor '90, liderul lor, Miron Cozma, acționând de conveniență cu personalități influente, perfectase tehnica mineriadei. Ea fusese descrisă drept un instrument de presiune și intimidare, menit să constrângă și să pedepsească forțele socotite că ar amenința securitatea și bunăstarea României și a poporului ei". Și astfel luăm un prim contact cu personajul Miron Cozma, liderul minerilor din Valea Jiului, a cărui influență nefastă plutește asupra României postdecembriste ca un adevărat blestem. Va face jocul tuturor forțelor politice potrivnice democrației, cu precădere PDSR și PRM, Ion Iliescu și C. V. Tudor fiind principalii beneficiari ai serviciilor acestui conducător de bande teroriste, dar și protectorii săi, atunci când "luceafărul huilei" se găsea la ananghie.

La sfârșitul lui septembrie 1991, Ion Iliescu a luat hotărârea să-l îndepărteze din funcție pe propriul său prim-ministru. Petre Roman îi punea în primejdie conceptul său de guvernare prin intenția de a opera o reformă radicală, înlocuind "economia de comandă" cu o "economie de piață" și, în final, "democrația originală" cu o "democrație reală". Confruntat cu această perspectivă, președintele țării nu a ezitat să provoace o nouă năvală în București a hoardelor de mineri conduse de Miron Cozma. Consecințele provocate de această mineriadă au fost dezastruoase atât sub aspect material, cât mai ales sub aspect politic. Iar în Occident, percepția românilor ca popor inadecvat și inadaptabil la formele de viață democratice s-a întărit, devenind cvasicertitudine, până azi.

În orice stat de drept, acțiunea minerilor care a provocat demisia lui Petre Roman ar fi fost considerată lovitură de stat, iar instigatorul ei ar fi fost adus în fața justiției. Dar ancheta deschisă împotriva lui Miron Cozma a fost oprită la ordinul președintelui Ion Iliescu. Corpul magistraților români, același din perioada comunistă, nu își pierduse reflexul de a răspunde obedient la comenzile politice. Abia în toamna lui 1997 (așadar, după căderea PDSR de la guvernare), Cozma a fost arestat. "A fost una dintre puținele acțiuni decisive ale mandatului Constantinescu", notează Tom Gallagher. Cum însă regimul Constantinescu a fost "în funcție, dar nu la putere", judecătorii din era Iliescu au rămas neclintiți în fotoliile lor. Consecința, în iulie 1998? Cozma a fost eliberat, judecătorul dându-i o pedeapsă ce echivala cu perioada petrecută în detenție! O măsură care nesocotea principiul fundamental al oricărui sistem juridic: "după faptă, și răsplată". Motiv întemeiat pentru ca autorul *Furtului unei națiuni* să se aplece asupra unei probleme care nici până astăzi nu și-a găsit soluția în România, țară aspirantă la UE – problema imixtiunii politicului în actul de justiție: "Judecătorul Dinu Marin, care îl judecase pe Cozma, își începuse viața profesională ca strungar și își dobândise ascensiunea pe scara socială intrând în miliție. Loialitățile sale politice au fost date în vileag atunci când, ajuns judecător, a luat cuvântul la o mare adunare populară din București, sprijinind realegerea lui Iliescu, în 1992, în funcția de președinte". Reîntors în Valea Jiului, Miron Cozma va prelua conducerea Ligii Minerilor, iar ca o dovadă a recunoașterii meritelor dobândite în mineriadele pe care le-a organizat și le-a condus, tribunul C. V. Tudor îl înscăunează vicepreședinte al Partidului România Mare (PRM). Așadar o demnitate politică, într-un partid parlamentar, care la acea dată trecea în sondaje de 15%. În această dublă calitate, de căpetenie a minerilor și de personalitate politică, Miron Cozma, sprijinit atât de PRM, cât și de PSDR, va dezlănțui lupta împotriva firavului și fragilului regim Constantinescu. O luptă pe care istoria recentă a României o va consemna ca pe "cea de-a cincea mineriadă".

"Cozma – relatează Tom Gallagher desfășurarea evenimentelor – i-a chemat la grevă pe minerii din Valea Jiului pe 4 ianuarie 1999, iar pe 8 ianuarie cam 10000 de mineri au pornit în marșul asupra Bucureștilor. Președintele Constantinescu a proclamat că «a trecut vremea răzmerițelor conduse de mineri», însă marșul a dobândit un sprijin alarmant de mare în satele și orașele Olteniei prin care a trecut. Mircea Duțu a fost unul dintre ziariștii care au observat că de-a lungul întregului traseu al minerilor, populația li s-a alăturat cu entuziasm, atacând forțele de poliție (potrivit lui Laurențiu Dumitrescu, deputat PNȚCD, care a urmărit marșul minerilor timp de câteva zile, activiști din rândurile PRM, dar și din Partidul Socialist (PS), au avut un rol activ în stârnirea localnicilor atunci când minerii înaintau în marș prin zonele lor. Laurențiu Dumitrescu și ziariștii aflați la fața locului au relatat că cei care îi comandau pe mineri aveau telefoane celulare și hărți, iar Vasile Oancea, secretar general al Ministerului de Interne, a declarat că în spatele minerilor se aflau oameni antrenați în arta războiului. Adversarii Partidului România Mare au afirmat că minerii fuseseră antrenați de PRM-iștii proveniți din rândurile armatei și ale serviciilor de informații. Valeriu Stoica, ministrul Justiției, a susținut că PRM se angajase într-o încercare de lovitură de stat și a citit o scrisoare adresată de Vadim Tudor minerilor, în care

☛

Gabriel CONSTANTINESCU

O RADIOGRAFIE A POSTCOMUNISMULUI ROMÂNESC

instiga populația să se alăture greviștilor, propunând crearea unui Consiliu al Revoluției. La o ședință a Parlamentului din 23 ianuarie, le-a promis PNȚCD și PNL «o mamă de bătaie», declarând că «revoluțiile își creează propriile baze legale» și cerând armatei să nu se supună ordinelor și să fraternizeze cu populația".

Această adevărată dramă națională, care a pus sub semnul întrebării însăși existența României ca Stat, a avut un deznodământ tragic. "O grupare numeroasă, de 6000 de polițiști și de jandarmi, a fost pusă pe fugă de mineri pe 21 ianuarie la Costești, unde minerii i-au capturat și dezarmat pe 1500 dintre ei. Guvernul a intrat în panică. Informațiile despre mineri erau insuficiente sau inexistente, iar oficialitățile de frunte ale SRI din zona de conflict și-au luat concediu medical în timp ce criza era în plină desfășurare! (...) Potrivit lui Cristian Tudor Popescu de la *Adevărul*, «nici un jandarm sau soldat nu era motivat în această confruntare, iar ei nu vedeau inamicul în mineri. Ordinele de la București nu erau socotite drept măsuri de apărare a securității naționale, ci o încercare disperată a conducătorilor de a-și salva propria piele cu prețul sângelui vărsat de alții»".

În urma acestei rușinoase înfrângeri, comandantul trupelor Ministerului de Interne, generalul Gheorghe Lupu, a fost destituit, iar ministrul de Interne, Gavril Dejeu, și-a dat demisia. Singurul care a jubilat a fost Miron Cozma, sugerând în bătaie de joc guvernului: "Să ne facă pe noi minerii jandarmi, pentru că am dovedit că suntem mai buni decât cei cu care ne-am confruntat". Și, ca la terminarea oricărui război, în care s-au înfruntat oștiri, după victoria minerilor de la Costești, s-a încheiat pacea de la Cozia!

"Pe 22 ianuarie, după mai multe ore de convorbiri la Mănăstirea Cozia, a fost semnat un acord suficient de avantajos pentru mineri ca să-i determine să-și oprească înaintarea și să se întoarcă acasă. Acordul a fost intermediat de Biserica Ortodoxă, o instituție națională considerată de toată lumea ca fiind deasupra vrajbei politice. A fost un gest umilitor de cedare pentru un guvern al cărui șef s-a văzut nevoit să-și încalce promisiunea că nu va negocia (...) Într-o mărturisire revelatoare, premierul Vasile a spus la 27 ianuarie, în timpul unei călătorii în Germania, că guvernul nu a avut altă variantă decât să ceară pace; «Potrivit informațiilor deținute de guvern, dacă minerii ar fi ajuns la București, peste 80.000 de elemente turbulente ar fi intrat în oraș... În această situație, orașul s-ar fi transformat într-un câmp de luptă și guvernul ar fi fost nevoit să plece... Poliția ar fi fost dominată numeric, dat fiind că în București erau doar 1.000 de jandarmi, cei mai mulți recrutați de curând... Pacea de la Cozia a fost singura soluție»".

Cu excepția PRM, toate celelalte partide parlamentare s-au alăturat guvernului în zilele crizei provocate de minerii conduși de Miron Cozma spre București. Mai mult chiar, Parlamentul a luat act de intenția lui C. V. Tudor de a folosi o eventuală răsturnare a guvernului pentru a prelua puterea politică și l-a suspendat din funcție pe o durată de 30 de zile, ridicându-i totodată și imunitatea de care se bucura ca senator. Având sprijinul cvasiunanim al presei și chiar al opiniei publice, Valeriu Stoica, ministrul de Justiție, a trecut la măsuri hotărâte. „Statul a făcut apel împotriva hotărârii (judecătorului) în procesul lui Cozma și pe 15 februarie Curtea Supremă a dispus revenirea la vechea acuzație de periclitare a securității naționale și l-a condamnat pe Cozma la 18 ani de închisoare. Două zile mai târziu, Cozma a fost arestat la Caracal, în urma unei confruntări violente între poliție și 300 de suporteri ai lui, pe când încerca să organizeze un nou marș asupra Bucureștiului. Cea de a șasea mineriadă a fost oprită în fașă".

Evenimentele de la Costești și epilogul lor, consumat pentru mineri la podul de la Stoenești, iar pentru Cozma la Caracal, sunt argumentele pe care se sprijină concluziile lui Tom Gallagher cu privire la fragilitatea sistemului politic din anii din România președintelui Emil Constantinescu și a guvernelor Ciorbea, Vasile și Isărescu, în care rolul dominant, dar și responsabilitatea eșecurilor și a neîmplinirilor a aparținut, mai mult sau mai puțin îndreptățit, PNȚCD.

Privite îndeaproape, nici chiar arestarea și condamnarea lui Cozma nu au fost un succes în adevăratul înțeles al cuvântului. „Succesul poliției în capturarea lui Cozma – notează universitarul britanic – a fost pus și pe seama inițiativei luate de noul ministru de Interne, Constantin Dudu Ionescu, pe 10 februarie, de a introduce proiectul de lege privind amnistierea actelor comise de armată și miliție în decembrie 1989". Rațiunea acestei inițiative este străvezie. Atât armata, cât și miliția (devenită între timp poliție) erau aceleași instrumente de represiune ale statului, care aveau pe conștiință victimele represiunii din așa-zisa revoluție. Prin proiectul său de lege, Dudu Ionescu propunea acestor două instituții, create și îndoctrinate de regimul comunist, un troc: impunitate contra loialitate. O înțelegere puțin onorabilă pentru un regim, dar mai ales pentru un partid politic care avusese înscrisă pe flamura sa electorală „lupta fără concesii și fără compromisuri împotriva comunismului".

Împotriva legii de amnistiere propuse de "țărănistul" Dudu Ionescu, lege care-i absolvea de vinovăție, în primul rând, pe conducătorii armatei, cei care organizaseră și comandaseră represiunea, a reacționat societatea civilă. Cât de consistentă a fost această reacțiune și în ce măsură la ea au participat românii, pe care comunismul era la un pas în a-i transforma dintr-un popor cu identitate și trecut istoric într-o populație trecută prin patul procustian al marxismului, ne reamintește, fără menajamente, tot Tom Gallagher: "Potrivit spuselor lui Horia-Roman Patapievici, poate cel mai cunoscut intelectual liberal din România, larga participare la demonstrațiile prodemocrația din Timișoara, pe 21 ianuarie, și de la București, pe 22 ianuarie, «dovedește că numărul celor care sprijină efectiv un protest împotriva unei tentative de lovituri de stat a fost îngrijorător de mic... Ceeea ce descriem drept societate civilă este, de fapt, un organism fracturat» (...) În scurt timp se va observa din ce în ce mai mult la nivel național că aroganța și corupția puterii, care conduseseră la căderea în alegeri a PDSR, erau trăsături împărtășite cu totul de succesorii acestuia, mai ales de către cei care vociferaseră cel mai tare împotriva greșelilor administrației Iliescu (...) Dar cel care a adunat capital politic de pe urma nemulțumirii populare a fost segmentul extremist. Partidul România Mare al lui C. V. Tudor, eliminat în 1996, și-a croit calea către prim-planul politic în interval de doi ani. Datele sondajelor arătau că alegătorii, în marea lor majoritate, începeau să privească epoca lui Ceaușescu mai curând cu nostalgie decât cu repulsie". Fără comentarii!

(Va urma)

✝ AUREL IONESCU

Ne-a părăsit și camaradul Aurel Ionescu. Prin această despărțire, ceata celor ce și-au închinat viața luptei pentru regenerarea morală și spirituală a sufletului românesc rămâne cu un luptător pur-sânge mai săracă.

Aurel Ionescu, penultimul dintre cei 10 copii ai învățătorului Iordache Ionescu, din satul ialomițean Slobozia Moară, s-a născut la 15 mai 1912. A urmat liceul la Brăila și studiile politehnice la București, obținând diploma de inginer chimist. Intrat în Mișcarea Legionară, s-a identificat cu destinul acesteia. După evenimentele din 1941, s-a refugiat, cu un numeros grup de camarazi, în Germania (Rostock), unde autoritățile le-au aplicat un regim de „libertate supravegheată". În 1943, au fost internați cu toții în lagărul de la Buchenwald. În urma bombardamentului american din 24 august 1944, Aurel Ionescu s-a numărat printre cei grav răniți, rămând cu o infirmitate la picior pentru toată viața. După încheierea războiului, s-a stabilit definitiv în Germania, unde și-a întemeiat o familie și a lucrat ca inginer în industria chimică. Evenimentele din 1989 i-au prilejuit reluarea legăturilor cu țara, participând din plin la ajutorarea camarazilor supraviețuitori ai închisorilor comuniste, precum și la tentativele de renaștere a crezului naționalist autentic (sprijinul său fiind primit inclusiv de publicația noastră). Credința în destinul bun al neamului românesc și optimismul său robust nu l-au părăsit până în ultimele clipe ale vieții. În ultima convorbire telefonică purtată cu nepoata sa, D-na Brândușa Massion, la întrebarea: „Spune-mi, unchiule, te mai doare rana, tot mai iei opiatul ăla puternic de 4 ori pe zi?", răspunsul său a fost: „Să știi că am rezolvat-o; am făcut un pact cu piciorul meu: nu mai suntem dușmani, suntem aliați; eu îl îngrijesc pe el și el mă duce pe mine până la 100 de ani. Așa ne-am înțeles!". Dar Aurel Ionescu a omis să facă o înțelegere și cu inima lui, care într-o duminică, pe 5 iunie 2005, a încetat să mai bată. Rămășițele sale pământești au fost înhumate în cimitirul orășenesc din Idstein (nu departe de Wiesbaden), lângă mormântul soției sale.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepților mărturisitori.

(G. C.)

✝ ROMICĂ TEODORU

Vineri 24 iunie a încetat din viață, după o lungă și grea suferință, bunul și dragul nostru camarad de luptă și de idealuri Romică Teodoru. Născut în 1931, într-o familie de intelectuali din București, a urmat cursurile Liceului "Mihai Viteazul", unde, fiind un element sârguincios și cu o purtare aleasă, a fost cooptat în "Frățiile de Cruce", primind o temeinică educație creștină și românească. În mai 1949, cu câteva săptămâni înainte de absolvirea liceului, avea să fie arestat, judecat și condamnat la 5 ani de temniță grea, pentru "activitate contrarevoluționară". Și-a executat pedeapsa la închisoarea pentru elevi de la Târgșor. În 1954 este pus în libertate, dar rămâne în vizorul Securității și nu i se permite să-și continue studiile. Pentru a se întreține, prestează diferite munci necalificate. În 1958 este din nou arestat și trimis în lagărul de muncă de la Periprava, de unde se eliberează prin decretul din 1964. În noul context, i se permite să-și continue studiile, astfel că devine student al Institutului de Agronomie (Facultatea de Mașini Agricole), luându-și licența în 1970. Se căsătorește și lucrează ca specialist în domeniul agricol, iar o vreme a fost și profesor la un liceu cu profil agricol din Teleorman. După evenimentele din 1989, s-a înscris în Asociația Foștilor Deținuți Politici, participând la multe dintre acțiunile acesteia, printre care renovarea Mănăstirii Vladimirești și ridicarea capelei de la Mislea. Dumnezeu să-l odihnească în ceata celor drepți.

(D. A.)

CAZUL PESCEANA: CIRC SAU BALAMUC?

Răzmeriță la Pesceana

"Teroare", "încălcarea drepturilor omului", "grave persecuții", "conflict inter-confesional", "brutalități" și alte cuvinte dure au devenit sinonime cu Pesceana (jud. Vâlcea), o localitate devenită celebră astăzi, deși până deunăzi era total necunoscută de lumea largă. Un conflict social s-a transformat într-unul religios. După îndelungi cercetări, concluzia este că tot conflictul a plecat de la un singur om, iar ulterior a fost alimentat de vechi răfuieli româno-române. Fapt este că, în vremea din urmă, nu numai în mânăstiri (cazul Tanacu), dar și în parohii, lumea ortodoxă românească trăiește experiențe deconcertante, marcând o criză morală și instituțională care ar trebui să ne pună serios pe gânduri.

Preot cu două neveste și două concubine! Victor Tudor a funcționat ca preot paroh la Parohia Predești, com. Pesceana, jud. Vâlcea, din data de 1 iunie 1990. Conform Episcopiei Râmnicului, "acesta a fost căsătorit cu numita Tudor Marioara, din august 1986, în urma acestei căsătorii rezultând un fiu. După o perioadă de conviețuire, cei doi s-au despărțit în fapt, după care au divorțat în anul 1994, minorul fiind încredințat mamei, iar tatăl obligat să plătească pensie de întreținere. Din anul 1993 și până în 1998, acesta a trăit în concubinaj cu numita Filip Cristina, medic în com. Scundu, jud. Vâlcea, după cum reiese din declarația fostei soții. Începând cu anul 1998, a urmat o altă aventură, cu numita Căpraru Gabriela, cu care s-a căsătorit la data de 21 octombrie 1999, divorțând însă în luna mai 2004, conform sentinței civile nr.2362 a Judecătoriei Vâlcea, din vina preotului. A urmat, conform declarației celei de-a doua soții, un alt concubinaj, cu o tânără de 19 ani". Tot conform dosarului de la Episcopie, iubărețul preot nu s-a ținut departe de politică. Din februarie 2004 a fost ales consilier local și nu a demisionat, încălcând decizia Sf. Sinod al BOR de neimplicare în politică. La dosar mai există probe că preotul a ținut gestiunea după capul lui și a fost trimis, în 15 iulie 2004, ca pedeapsă, 15 zile la Mănăstirea Frăsinei, însă a refuzat să se supună. Mai mult, pe 1 noiembrie a resfințit biserica alături de un preot care nu aparține de B.O.R., mai exact fostul candidat la președinția României, Aurel Rădulescu. Obosit probabil, Victor Tudor a plecat din 10 noiembrie 2004 și până pe 10 decembrie 2004 în... Italia. Episcopia Râmnicului susține că a dat "dovadă de multă înțelegere, în spiritul de toleranță creștină, sperând că preotul se va îndrepta". Însuși P. S. Gherasim, Episcopul Râmnicului, ne-a declarat: "Nu am caterisit pe nimeni în cei 30 de ani de arhierie, dar în acest caz nu s-a mai putut".

Cu bidonul de benzină în biserică! Esența conflictului este simplă. Preotul Victor Tudor a trecut de la Ortodoxie la cultul greco-catolic. "Totul a început ca urmare a unor sesizări venite din partea unui grup de enoriași, iar la Pesceana s-a luat măsura să fie trimis preotul Mihai Popescu ca preot II, pentru a-l ajuta pe preotul paroh Tudor să-și acopere toată activitatea. Preotul Tudor nu era de găsit tot timpul, lucru ce nu trebuia să se întâmple în cazul său, acesta trebuind să se afle permanent în mijlocul credincioșilor. Preotul Tudor nu l-a acceptat pe cel de-al doilea preot și i-a instigat pe oameni împotriva acestuia", ne-a declarat vicarul episcopiei, Emilian Greșenoiu. O parte din credincioși l-au sprijinit pe preotul Victor Tudor și au amenințat că, dacă îl prind pe noul preot, îl vor lega de un brad! "Datorită tulburărilor iscate și a gravelor sale abateri, deși Prea Sfințitul anunțase că îl iartă dacă îl acceptă pe cel de-al doilea preot și termină cu zâzania în parohie, preotul Tudor a fost chemat la judecata bisericească. Însă imediat ce, pe 19 ianuarie, a primit citația Consistoriului Eparhial, realizând că va fi pedepsit, a recurs la strângerea de semnături pe un tabel, prin înșelăciune, de la un număr de enoriași ortodocși din moși-strămoși".

Demisie din Ortodoxie! Victor Tudor a adunat semnături de la 358 de credincioși și a anunțat că trece la cultul greco-catolic, la Biserica Română Unită cu Roma. Pentru a calma spiritele, în data de 23 ianuarie 2005 un sobor de 10 preoți, în frunte cu P. S. Gherasim, episcopul locului, s-a deplasat la biserica din Predești, pentru o slujbă misionară, însă Victor Tudor s-a închis în biserică, împreună cu 30 de enoriași, pentru aproape 5 ore (răstimp în care preoții și episcopul de 91 de ani au slujit Sf. Liturghie în fața bisericii în care era închis pr. Victor Tudor, pe un frig de 4 grade Celsius). Înăuntru, Victor Tudor a slujit o altă liturghie, având alături de el un bidon cu benzină, cu care a amenințat că își va da foc în cazul în care va intra cineva peste el. "Dacă slujea cu mine, eram obligat să-l iert, dar cum nu a vrut, nu am mai avut cale de întoarcere", ne-a declarat P. S. Gherasim. Astfel că, pe 25 ianuarie 2005, Consistoriul Eparhial al Episcopiei Râmnicului îi pronunța caterisirea. În aceeași zi, presimțind ce se va întâmpla, Victor Tudor s-a deplasat la Episcopie, unde și-a prezentat demisia din postul de paroh și din clerul Bisericii Ortodoxe Române! "Menționez că această decizie de demisie am luat-o pentru a-i urma pe credincioșii mei din această parohie, deoarece aceștia au trecut în marea majoritate la Biserica Română Unită cu Roma, conform procesului verbal și adresei către Primăria Pesceana, pe care le anexez".

Cum Blajul ajunge în Vâlcea! Pe 30 ianuarie 2005, un număr de 14 preoți ortodocși au fost trimiși de Episcopia Râmnicului la Pesceana, pentru a sluji o slujbă misionară și a îndemna credincioșii să rămână la Ortodoxie. La fața locului au descoperit că fostul preot, Tudor Victor, însoțit de protopopul greco-catolic de Blaj, Ion Fărcaș, și de alți 3 preoți greco-catolici, au încercat să intre în biserica parohială la primele ore ale dimineții, pentru a săvârși serviciul religios, însă au fost opriți de credincioșii ortodocși. A izbucnit un scandal de proporții, iar totul a degenerat într-un conflict social: de o parte adepții fostului preot, care trecuseră la greco-catolici, de cealaltă ortodocșii. "În urma discuțiilor cu prelații greco-catolici și cei câțiva susținători, li s-a pus în vedere că biserica fiind

Florian BICHIR

ortodoxă, nu au nici un drept să slujească în ea, şi că nu au voie să facă prozelitism, întrucât în Pesceana nu a existat niciodată vreun greco-catolic. Li s-a spus că acest mod de a-şi face adepţi, într-o comunitate ortodoxă din moşi-strămoşi, este sectar şi că se găsesc în situaţia de a susţine un preot caterisit, care vrea să îşi rezolve problema personală pe calea unor dispute confesionale, învrăjbindu-i pe credincioşi", povesteşte episcopul ortodox. Scandalurile au continuat lanţ, pentru că pe 6, 13 şi 20 februarie preoţi greco-catolici au încercat să intre cu forţa în Biserica Ortodoxă, lucru care nu a fost dus la îndeplinire datorită opoziţiei enoriaşilor. Cei 358 de credincioşi aşa-zişi "greco-catolici" nu reprezintă nici măcar 10% din totalul enoriaşilor. "Conform rencesământului din anul 2002, comunitatea este sută la sută ortodoxă, iar în judeţul Vâlcea există numai un număr de 164 de credincioşi greco-catolici, toţi domiciliaţi în Râmnicu Vâlcea", ne informează vicarul Episcopiei ortodoxe.

Între body-guarzi şi "drepturile omului"! Totul a degenerat în violenţă, iar o firmă de body-guarzi a păzit aproape 2 luni biserica şi cimitirul ortodox, pentru a nu fi ocupate de cei trecuţi la greco-catolicism. Partea ortodoxă a susţinut şi susţine că dacă unii din locuitorii comunei au trecut la greco-catolici, ar fi firesc să-şi facă biserică şi cimitir proprii, nu să încerce să le ocupe cu forţa pe cele ortodoxe. De cealaltă parte, greco-catolicii, în frunte cu fostul preot ortodox, susţin că la "la primărie, la farmacie, la şcoală, la locurile de muncă, creştinii greco-catolici au fost şi sunt discriminaţi pe faţă, din motive religioase". În frunte cu preotul acum greco-catolic Victor Tudor, greco-catolicii au protestat la Bucureşti, în faţa Senatului şi a Guvernului, acuzând "discriminarea religioasă" la care ar fi supuşi. Deşi Primăria şi autorităţile locale susţin că, în temeiul legii, au refuzat să accepte înfiinţarea cultului greco-catolic în Pesceana, dar mai ales funcţionarea acestuia în lăcaşul ortodox, în joc a intrat şi Secretariatul de Stat pentru Culte, care, prin ministrul Adrian Lemeni, s-a gândit să facă pace, iar pe 24 mai 2005, la sediul Prefecturii Vâlcea, s-au întâlnit reprezentanţii autorităţilor statului şi ai celor două Biserici, pentru "aplanarea conflictului interconfesional din Pesceana". A fost semnat un protocol, dar a doua zi greco-catolicii au anunţat că nu îl pot respecta, iar circul a reînceput. Un grup din Pesceana a venit iar la Bucureşti şi a protestat în faţa Guvernului, iar preotul greco-catolic consilier local din partea PNL a susţinut că este persecutat de Episcopie, care ar fi "pesederizată"!

Cum devii greco-catolic peste noapte! "Eu unul nu pot înţelege cum Î. P. S. Lucian Mureşan, Mitropolitul Bisericii Unite cu Roma, a putut primi un preot caterisit, cu un comportament reprobabil, care nu face cinste niciodată vreunei instituţii!", spune P. S. Gherasim. Ortodocşii vorbesc de prozelitism, pentru că în Vâlcea greco-catolicii nu au existat niciodată, iar ceea ce se întâmplă acum este catalogat drept "prozelitism agresiv". "Am dorit tot timpul să lucrăm în spiritul păcii şi al dialogului. Reprezentanţi ai Episcopiei Râmnicului au participat la sfinţirea locului construcţiei bisericii greco-catolice din Râmnicu-Vâlcea şi chiar ne-am oferit să ajutăm la materializarea acestei idei pentru cei 164 de greco-catolici, câţi sunt în Vâlcea, conform rencensământului din 2002. Asta cu toate că preotul Marian Stoicănescu, fost ortodox, a fost preluat de greco-catolici, fără cercetarea activităţii sale anterioare. Acesta a avut un comportament nedemn de misiunea preoţească, delapidând parohia la care a funcţionat şi înşelând diverse persoane. Văzându-se încolţit de datoriile acumulate, a plecat în Italia, unde a continuat aceleaşi practici, în cele din urmă fiind alungat şi de comunitatea românească din Milano. Atâta timp cât aceşti doi nu au făcut cinste slujirii preoţeşti în Biserica noastră, cu siguranţă nu vor face cinste nici Bisericii Unitecu Roma", adaugă P. S. Gherasim.

La uşa bisericii din Pesceana

Fostul preot Victor Tudor şi primarul local

De la 358 la... 15 membri! Şi celebrele tabele, cu cei 358 de credincioşi care au trecut la greco-catolici, au o poveste aparte. După verificări, autorităţile au descoperit că 33 de semnături aparţineau unor militari, altele mai multor minori, unor persoane plecate din ţară, unui deţinut, unui număr de 8 decedaţi şi 2 handicapaţi. Iar Parchetul de pe lângă Judecătoria Drăgăşani, prin rezoluţia din 26 mai 2005, nota că "în timpul cercetărilor penale, o mare parte din cetăţenii care au semnat tabelele nominale au revenit şi, în declaraţiile date, au precizat că nu sunt de acord să treacă la cultul greco-catolic, precizând că nu au cunoscut în totalitate că semnăturile date însemnau de fapt o trecere la alt cult religios". "Preotul Tudor a indus oamenii în eroare şi le-a promis foarte multe lucruri: excursii în Italia, la Roma, şi altele. Avem declaraţii de la oameni care şi-au retras semnăturile. Acum fostul preot nu mai are decât 15 persoane care îl urmează. Episcopia a câştigat toate procesele intentate acestuia, dar el incită în permanenţă credincioşii şi vrea să pescuiască în ape tulburi", încheie vicarul Episcopiei ortodoxe.

RUSIA ŞI ISPITA MESIANICĂ

religie şi ideologie (16)

partea a treia: *PROFEŢII*

CAPITOLUL VI

4) VASILI ROZANOV – UN PROFET ÎNSINGURAT –

Criza culturii europene, a umanismului, conştientizată de Dostoievski pe linia nihilismului anistoric şi a mesianismului specific rusesc, reapare la gânditorii de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea. Filosofi sau moralişti, promotori ai liniei soloviene şi dostoievskiene, ai unui nou creştinism, sau doar simpli nihilişti, toţi au resimţit aceeaşi *apăsare istorică* care i-a făcut pe ruşi apocaliptici şi profeţi, cu sentimentul situării la marginea culturii. Acest sentiment de izolare a fost amplificat de evenimentele politice care au marcat dramatic destinul Rusiei.

Încordarea supremă a individului aflat în afara culturii şi a societăţii înseşi se manifestă la un filosof de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului XX, Vasili Rozanov (1856-1919). Prin scrierile sale, el se înscrie pe linia nihilismului rus al anilor '60 – Pisarev, Cernîşenski, Dobroliubov –, dar pe care îl depăşeşte, marcând trecerea spre existenţialismul lui Şestov sau spre *noua conştiinţă religioasă* reprezentată de scriitorii de sorginte neoslavofilă, cum ar fi Nikolai Berdiaev sau S. N. Bulgakov.

Rozanov este o figură reprezentativă pentru istoria culturii ruseşti de la sfârşitul secolului al XIX-lea. Figura tragică a lui Rozanov se situează într-un fel la răscruce de drumuri, în el resimţindu-se influenţe diverse. El face trecerea de la existenţialismul creştin dostoievskian la curentele post-revoluţionare.

A fost numit *filosof creştin* (Zenkovski) sau filosof *neopăgân* (Berdiaev); mai degrabă însă poate fi considerat un creştin convertit la agnosticism, şi căruia nu-i lipseşte harul profetic moştenit de la Dostoievski.

Creştinismul, afirmă Rozanov, este o religie a morţii. Lui îi este opus iudaismul, care ar afirma – crede autorul – o legătură mai personală între Dumnezeu şi om **(13)**.

Cu toată influenţa nihilistă exercitată asupra sa, Rozanov nu este propriu-zis un nihilist. El nu este un *negator de valori*, ci doar opune unei valori un alt tip axiologic, mai *vital* după părerea sa. Rozanov militează pentru un creştinism integral, care să răspundă problemelor universale şi sociale ale omului. Revolta împotriva creştinismului care *nu a prevăzut războiul şi foamea* reprezintă, de fapt, revolta spiritului rus împotriva oricărui *sectarism* slavofil şi a conştiinţei de tip *raskol*. În cele din urmă, o revoltă împotriva societăţii ruseşti contemporane autorului **(14)**.

Însuşi idealul creştin al ruşilor începe să fie pus la îndoială de gânditorii sfârşitului de secol al XIX-lea. Rozanov apreciază nihilismul ca fiind *al doilea nume al ruşilor*. Rusia nu mai poate trăi de pe urma *împlinirilor spirituale* ci trebuie să-şi găsească mântuirea aici, pe pământ, să capete contur lumesc. De aici rezultă imediat primatul imanenţei faţă de transcendenţă, a ordinii sociale faţă de ordinea sau echilibrul spiritual şi în cele din urmă, ca o consecinţă ultimă, a trupului faţă de spirit. Ca orice rus veritabil, Rozanov respinge progresul civilizaţiei, pe motiv că *artificializează* viaţa omului. El opune creştinismului istoric bazat pe o idee a morţii fizice, un creştinism al naşterii, opune religia *Golgotei*, progresistă pe cea a *Bethleemului*, naturală – de aici şi orientarea gânditorului spre iudaism. Evreii, spre deosebire de creştini, sunt legaţi de Dumnezeu printr-o legătură organică, prin *eros*.

La Rozanov există o adevărată metafizică a sexului. *Erosul*, pentru gânditorul rus, reprezintă putere, afirmare a vieţii. Adevărata religie este o religie a *Erosului* ca mod de afirmare a vieţii, ca legătură tainică dintre om şi Dumnezeu. Nu putem să nu remarcăm influenţa lui Soloviov în ceea ce priveşte această metafizică a sexului. Cu toate acestea, spre deosebire de Soloviov, Rozanov nu sfârşeşte în speculaţii *sofianice*. Spiritul mistic se manifestă însă şi la el, mai mult ca o mistică a *trupului*, ca *purtător al vieţii*.

Ca şi la filosofii secolului al XIX-lea, şi Rozanov îşi păstrează vocaţia mesianică şi profetică. Mesianismul său se situează undeva la marginea creştinismului, fiind mai mult un mesianism abstract – poate singurul din cultura rusă – un mesianism care pare a nu avea nici un obiect concret. Mesianismul lui Rozanov nu vizează nici imperialismul, nici poporul rus. El reprezintă mai mult o credinţă care transcende înseşi fiinţa profetului, în Rusia.

După Rozanov, creştinismul trebuie depăşit prin rezolvarea problemei sociale, care reprezintă pentru gânditorul rus adevărata problemă a omului. El prevesteşte prin ideile sale, naşterea comunismului. Comunismul este mult mai practic, căci el pare că rezolvă *problema umană*. Creştinismul nu a răspuns suferinţei umane, refuzând să accepte cele trei ispite din pustie. Prin aceasta, însă, suferinţa nu a fost înlăturată. De aceea, comunismul este mai mult un simptom al *nefericirii umane*, care încearcă să ofere o soluţie ideală şi cu toate acestea, practică, *probleme sociale*, pe care creştinismul este incapabil să o rezolve. Recunoaştem în ideile lui Rozanov spiritul Marelui Inchizitor, cel puţin în ceea ce priveşte rechizitoriul pe care îl face creştinismului.

Evident, nici Rozanov nu putea să treacă peste profeţiile privind viitorul Rusiei. Motivul profeţiilor îl constituie apropierea iminentă a războiului **(15)**, care va impune după Rozanov, dominaţia Germaniei asupra Rusiei. Nemţii vor aduce în Rusia valorile practice, ordinea atât de mult dorită de o Rusie haotică. Ruşii le vor da în schimb nemţilor ceva din fiinţa lor: îi vor învăţa pe aceştia să danseze şi să se roage. Ocupaţia nemţească va fi însă una pur formală. În contact cu *poporul ales* – căci Rozanov nu-şi pierde credinţa în Rusia – nemţii se vor transforma din stăpânitori în supuşi. Spiritul rus se va impune în cele din urmă, dându-le nemţilor *o faţă rusească*. Nemţii vor fi cei care se vor închina pământului sfânt al Rusiei.

Imperialismul mesianic este negat cu desăvârşire de Rozanov: *Am stăpânit, din nefericire şi spre paguba noastră, sufletul şi trupurile a o şesime din suprafaţa uscatului şi, stăpânind, am stricat şi această şesime... Planeta nu a răbdat şi a întors totul cu susul în jos* **(16)**.

Ruşii sunt făcuţi responsabili de suferinţele unei mari părţi a omenirii – acolo unde a stăpânit Imperiul ţarist – şi întreaga lume se revoltă împotriva stăpânitorului. *Rusia are misiunea, ca naţiune aleasă, să se impună doar spiritual şi să renunţe la dominaţia asupra pământului şi aceasta în numele iubirii creştine şi a suferinţei umane.*

Observăm că, cu tot nihilismul său uşor anarhic, Rozanov nu-şi pierde speranţa în mesianismul rusesc. În aşteptarea victoriei finale, a eshatonului, profetul face un adevărat rechizitoriu în faţa Europei: *Simţiţi voi oare, europeni, că deja întreaga lume este transfigurată! Nu mai sunt categoriile voastre uscate, plate. Unde e jurisprudenţa, unde sunt legile? Unde e mândria? De aici a rezultat totul pentru Europa. Toată Europa e mândră şi din mândrie iese totul. Dar nu trebuie să fie aşa! Nu trebuie! Cerul, cerul! Dă-ne nouă cerul! Dar Cerul...* **(17)**.

Rechizitoriul este aspru, iar stilul este abrupt, halucinatoriu. Prin vocea profetică a lui Rozanov, Rusia dă un verdict întregii Europe. Cu un ultim gest disperat, Rozanov încearcă să se agaţe de Cer. Acesta ar fi trebuit să fie răspunsul său. Dar profetul se opreşte; priveşte în sus şi murmură: *Dar Cerul!...* Ce este Cerul? Să fi văzut Rozanov nori grei deasupra Rusiei sau a Europei? Rozanov a privit Cerul şi s-a simţit mai singur ca niciodată. Agonia sa de final reprezintă viziunea asupra Rusiei, iar *însingurarea* sa este însingurarea profetului care strigă în pustie.

Profetul a deznădăjduit; este în fond aceeaşi deznădejde pe care a simţit-o Gogol atunci când, înspăimântat, l-a privit pe Diavol în faţă. De acum înainte agonia sufletului unui profet însingurat nu mai lasă loc mărturisirii. Cu Rozanov moare şi ultimul dintre profeţii Rusiei. De acum încolo aşteptăm ca profeţiile lor să se împlinească...

(Va urma)

Bogdan SILION

În imagine:
Biserica triumfătoare (icoană rusească din sec. XVI)

13. Această aplecare către Vechiul Testament se remarcă şi la un gânditor apropiat în idei de Rozanov, Nikolai Berdiaev.
14. Să nu uităm că este epoca nihilismului rusesc şi a anarhismului.
15. Este vorba de primul război mondial.
16. Vasili Rozanov, *Apocalipsa timpului nostru*, Institutul European, Iaşi, 1994, p. 154.
17. *Ibidem*, p. 172.

ȚĂRANUL ROMÂN – ETERNUL SACRIFICAT –

Popoarele intră și rămân în istorie prin ceea ce creează durabil. Originalitatea unui popor este cartea sa de vizită, cu care-și legitimează trecutul, prezentul și accesul la viitor. În structura socială a poporului român, țărănimea a constituit, până în plin secol XX, stratul esențial al dăinuirii noastre. Înfruntând cataclismele milenarei și greu încercatei noastre istorii, țăranul a ieșit mereu în gurile de rai ale devenirii europene și universale, imortalizându-și geniul în profunzimea și diversitatea folclorului, în arhitectura, structura și pictura atâtor sfinte lăcașuri de cult și cultură, de unitate de limbă, simțire și neam, altare de veghe înălțate de-a lungul și latul unui spațiu pe bună dreptate numit de Papa Ioan Paul al II-lea "Grădina Maicii Domnului".

Întru apărarea acestui leagăn răcorit de codrii seculari, înmiresmat de pajiști, vii și livezi, oglindit în muzica apelor ce-i asigură fertilitatea, el, țăranul român, făuritor de balade fără seamăn ca *Miorița* și *Meșterul Manole*, creatorul doinei (în ale cărei variațiuni vibrează întregul registru emoțional al sufletului omenesc), realizatorul artistic al atâtor modele de costum popular, de instrumente gospodărești, de porți și case, de icoane pe sticlă, și de câte alte ingeniozități intrate în legendă, s-a bătut cu toate valurile de venetici și cu toate vitregiile veacurilor. Ne vom opri aici numai asupra celei mai recente și mai dezastruoase nopți istorice pe care ne-a fost dat s-o trăim, în care a fost pusă în cauză însăși existența neamului românesc, tocmai prin desființarea țărănimii și prin lichidarea intelectualității ieșite, indiferent la a câta generație, din lumea satelor. Este vorba de jumătatea de secol bolșevic, în care, prin cele mai diabolice mijloace și metode, s-a căutat intensiv desființarea acestui segment social din centrul existenței noastre naționale.

Opresiunea operată atâtea decenii de hoardele cu stea roșie în frunte a luat chipul unei terori nemaicunoscute până atunci în istoria românilor. Bolșevismul însetat de sânge și flămând de tot ceea ce nu-i aparținea, transplantat pe tancurile sovietice, a strivit sub șenilele sale tot ce poporul român avea mai sfânt: credința, familia, proprietatea, libertatea de a trăi creator. Jaful și crimele și-au dat mâna în numele unui partid al urii și răzbunării nemotivate. Prin furcile caudine ale acestui binom ucigător a trecut țărănimea română și conexiunile sale sociale, fiii săi școliți din sate și orașe, începând cu teritoriile cotropite în 1940 și extinzându-se, după blestematul 23 august 1944, în toată țara.

Satul românesc, generator de neam și patrimoniu spiritual național, s-a pomenit desfigurat de colhozuri și copleșit de netrebnicii năvăliți din subistorie, gata să-l scoată la mezat, ba chiar să-l elimine din istorie. Istoria colectivizării în România are imaginea holocaustului roșu: un timp în care zeci de mii de țărani au fost schingiuiți și uciși, familii întregi distruse și risipite, gospodării răvășite sau rase de pe fața pământului. Termenul de "chiabur" l-a dislocat pe cel de gospodar, adică de om harnic și chibzuit. Cu eticheta de "chiabur", oamenii cei mai vrednici ai satelor erau amenințați și terorizați, ca și cu sintagma acuzatoare de „dușmani ai poporului". Ce tragic nonsens ca tocmai făuritorii de popor și ai unui întreg patrimoniu spiritual și material să fie acuzați de uzurpatori ai țării și pedepsiți cu sentințele dictate de cel mai înstrăinat partid din istoria noastră!

Iar drama țăranului român nu a luat sfârșit nici în decembrie 1989, când deposedaților de propria lor condiție existențială, pământul, proprietatea trebuia să le revină pe vechile amplasamente. Primăriile satelor fiind repede acaparate de foștii comuniști, adică de lupii intrați în piele de oaie, i-au purtat pe țărani și pe urmașii lor de la Ana la Caiafa, ascunzând registrele agricole și împărțind pământul după bunul lor plac. Și astfel, drama țăranilor a continuat, demnitatea lor fiind agresată prin ignorarea actelor cu care și-au căutat dreptatea, și mulți o mai caută încă. Se știe că țăranii care au încercat să intre, după decembrie 1989, pe pământurile lor au fost nu o dată brutalizați și persecutați, aduși din nou la mizerie și deznădejde. Prefecții, primarii, secretarii, polițiștii și jandarmii satelor, toți aceștia nu numai că nu au limpezit apele, dar, încasând salarii mărite pe spatele poporului, au tulburat și mai mult articolele Legii 18/1991 Fond

Funciar, aplicând-o discreționar și, în loc să ajungă cu cătușe la mâini în procesul comunismului, au continuat să-și facă de cap, sub tutela FSN/PDSR/PSD, practicând corupția la scară națională.

Considerăm că, în numele dreptății și adevărului istoric, a prea sosit timpul să i se redea țăranului român demnitatea și condițiile decente de trai, iar toți mișeii care l-au trădat și batjocorit să fie arătați cu degetul la scară națională și dați pe mâna unei justiții în sfârșit funcționale. Celebrele versuri ale lui Radu Gyr își păstrează și astăzi mobilizatoarea actualitate:

Pentru sângele tău scurs prin șanțuri,
Pentru cântecul tău țintuit în piroane,
Pentru lacrimile soarelui tău pus în lanțuri,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!
....

Și ca să-ți pui tot sărutul fierbinte
Pe praguri, pe prispe, pe uși, pe icoane,
Pe toate ce slobode-ți ies înainte,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Ridică-te, Gheorghe, pe lanțuri, pe funii,
Ridică-te, Ioane, pe sfinte ciolane!
Sus, spre lumina din urmă-a furtunii,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Această „lumină din urmă a furtunii" o așteaptă, încă, întregul popor român.

Constantin N. Străchinaru

ȘAH LA REGE ... (17)

"...monarhi buni, foarte buni, slabi sau răi."

de Gabriel CONSTANTINESCU

Aducerea la guvernare a Partidului Național-Creștin, cu Octavian Goga prim-ministru și A.C. Cuza ministru de Stat, a constituit pentru regele Carol al II-lea, așa cum el însuși mărturisește în *Însemnări zilnice*, "singura soluție constituțională". În felul acesta suveranul se punea la adăpost de primejdia reprezentată de o posibilă preluare a puterii de către Iuliu Maniu sau Corneliu Z. Codreanu, critici necruțători ai stilului său de guvernare, dar mai ales ai influenței și imixtiunii Elenei Lupescu și camarilei în toate domeniile vieții publice și chiar private. Cum însă Partidul Național-Creștin nu obținuse la scrutinul din decembrie 1937 decât 9% din voturile exprimate, fiind abia al patrulea partid politic în ordinea de preferință a electoratului, în urma Partidului Național Liberal, Național Țărănesc și Mișcării Legionare, guvernul Goga-Cuza era lipsit de legitimitate într-un regim democratic. În această situație s-a recurs la vechea metodă practicată în politica dâmbovițeană: dizolvarea Parlamentului (în acest caz insolit, chiar înainte de a se fi constituit) și programarea unui nou scrutin, la care național-creștinii sperau să obțină majoritatea necesară, care să le legitimeze prezența la guvernare. Până la data la care urma să aibă loc consultarea electoratului (martie 1938), guvernul național-creștin și-a concentrat activitatea asupra două obiective majore: rezolvarea problemei evreiești (Prof. A. C. Cuza era părintele și teoreticianul antisemitismului în România) și desfășurarea unei propagande electorale cât mai eficiente, care să asigure câștigarea alegerilor de către PNC.

"Ofensiva antisemită – notează Paul D. Quinlan în *Regele playboy* – a început chiar din ziua în care noul guvern a fost instaurat. Au fost anunțate câteva decrete antisemite prin care se interzicea apariția aproape a tuturor ziarelor evreiești, se anulau călătoriile gratuite pe calea ferată ale ziariștilor evrei, se retrăgea ajutorul acordat de stat instituțiilor evreiești, erau concediați evreii care ocupau funcții în instituțiile publice, li se interzicea evreilor să angajeze ca servitoare femei sub 40 de ani care nu erau evreice și se anunța că în scurt timp aveau să fie retrase licențele de comercializare a băuturilor evreiești. Neoficial, guvernul a declarat război minorității evreiești din țară, scopul ultim fiind îndepărtarea lor din România. În următoarele câteva săptămâni, mii de evrei români și-au pierdut drepturile cetățenești, au fost concediați de la locurile lor de muncă, iar în orașele cu un procent ridicat de populație evreiască, precum Iași și Cernăuți, posturile administrative au fost ocupate de antisemiți declarați. Evreii au replicat cu o impresionantă rezistență pasivă, și-au închis prăvăliile și fabricile, și-au retras depozitele bancare, și-au vândut acțiunile și au organizat boicotarea taxelor și tarifelor. Liderul lor, Wilhelm Filderman, a cerut guvernelor francez și britanic, precum și Ligii Națiunilor să intervină. Ambasadorii francez, britanic și american de la București au înaintat proteste. În câteva zile fragila economie românească a încetat practic să mai funcționeze. Ca răspuns la nota de protest a lui Franklin Mott Ginther, ambasadorul american la București, Goga a pufnit încruntat: «Evreii ăștia americani sunt niște nerușinați!»".

Cât privește desfășurarea campaniei electorale, paradoxal, toate eforturile partidului aflat la guvernare s-au îndreptat spre combaterea Mișcării Legionare, considerate de național-creștinii lui Goga și Cuza ca fiind principalul adversar, care, prin popularitatea sa în creștere, le putea periclita succesul. Așadar, război deschis, dezlănțuit de un partid naționalist și creștin împotriva unei mișcări naționalist-creștine! "Între timp – notează Ioan Scurtu în *Istoria Partidului Național Țărănist* – campania electorală lua un curs tot mai violent. Regele l-a autorizat pe Armand Călinescu să facă uz de arme împotriva legionarilor, fapt ce demonstra că suveranul era decis să declanșeze lupta deschisă împotriva Gărzii de Fier". Mai explicit, cu privire la tulburările din timpul campaniei electorale, este însă Paul D. Quinlan, care scrie în lucrarea citată mai sus: "În toată țara s-a declanșat în februarie un război în toată regula între Legiune și Lăncieri (membri PNC – n. n.), cei din urmă beneficiind de sprijinul jandarmilor. În prima zi a campaniei au fost uciși 2 legionari, 52 au fost răniți și 450 arestați. România părea să se îndrepte cu pași repezi spre un război civil. Terorizați și bătuți, evreii erau prinși în mijlocul acestor evenimente. În cele din urmă, la cererea lui Călinescu, în data de 7 ianuarie Goga a promis că va cere poliției să împiedice excesele împotriva evreilor". Așadar, "excesele" împotriva evreilor trebuiau întrerupte, dar războiul fratricid româno-român putea continua!

Remarcabile pentru istoria politică a României moderne sunt Circularele semnate de Corneliu Z. Codreanu în perioada de pregătire și apoi în timpul campaniei electorale desfășurate înaintea alegerilor organizate de guvernul Goga-Cuza, alegeri programate pentru data de 2 martie 1938. "Ordinul confidențial" din 18 ianuarie 1938 constituie un veritabil îndemn la decență și chiar la eleganță în timpul confruntării cu adversarii politici. „Până la cel din urmă legionar va păstra o notă de mare demnitate. Nu se va deda în propagandă la aluzii răutăcioase, calomnii, insulte etc.(...) Nu atacați pe nimeni. Nu veți zice: Să ne votați pentru că cuziștii, țărăniștii, sunt răi! Ci veți zice: Votați-ne pentru ce avem noi bun! Votați-ne pentru credința și jertfele noastre! (...) Voiesc ca această propagandă să fie făcută sub semnul bucuriei, al luminii, al împrăștierii de voie bună, de încredere, de biruință".

Răspunsul guvernului național-creștin la această atitudine, pe care astăzi o denumim "politică pozitivă", a fost dezamăgitor. "Circulara Nr. 129", din 1 februarie 1938, ne relatează care a fost acest răspuns: „Aproape în toate Județele, Guvernul – prezidat de Domnii A. C. Cuza și Octavian Goga –, a înțeles să ia măsuri fără motiv legal sau moral împotriva Mișcării legionare. Șefi de județe, candidați, oameni, - păstrându-se în cea mai deplină legalitate și bunăcuviință -, au fost opriți de a-și ține întrunirile prin bariere de jandarmi, au fost sechestrați, au fost arestați, au fost bătuți. Față de atitudinea noastră cunoscută, mi se pare acest răspuns al guvernului naționalist, către fratele său naționalist, ceva cu totul în afară de orice logică".

Obstrucționarea adversarului de către "fratele naționalist" nu se limitează însă doar la șicane și brutalități. Abuzurile degenerează în acte tragice. "La 6 februarie 1938 – relatează Nicolae Roșca în *Cronica unor violențe politice* – în satul Maia-Fierbinți, jud. Ilfov, sunt împușcați de plutonierul jandarm Coman Paraschiv, studentul Florin Popescu și Constantin Groza. Popescu moare, Groza este internat în spital. În satul Măineasa sunt împușcați de jandarmi Mijea Dumitru și Ciubuc Marin. Mijea moare. În comuna Lăzăreni, Bihor, sunt împușcați de jandarmi și atacați cu baioneta mai mulți legionari ce se aflau în propagandă electorală. Lăzăreanu moare în spital, iar Hoadrea Vasile e rănit grav".

"Circulara Nr. 140" din 7 februarie este un rechizitoriu necruțător, care-l vizează direct pe primul ministru: "În județul Făgăraș, șeful de județ comunică: 200 de legionari arestați și schingiuiți. La Șinca Veche 45 de legionari bătuți crunt la sânge. Domnule Goga, sunt fiii Ardealului. Copiii nației românești, frați de un sânge și de o mamă cu Dumneavoastră!". Și apoi continuă, adresându-se camarazilor săi: "Legionari, cine dintre voi își va pierde calmul, cine dintre voi nu va primi zâmbind orice suferință, cine de sub dureri va încreți fruntea sau va încerca o cât de mică ripostă, pe acela îl vom privi cu milă, ca pe un frate care nu merită numele de legionar. Treceți cu cea mai desăvârșită bărbăție și acest examen". Iar amărăciunea provocată de condamnabila lipsă de solidaritate națională manifestată de conducătorii unui partid care pretindea a fi naționalist este exprimată lapidar în următoarea "Circulară", datată 8 februarie 1938: "Pe locurile pe care acum 20 și ceva de ani loveau și împușcau în români jandarmii maghiari, astăzi împușcă și bat același neam românesc jandarmii Domnului Goga, poetul pătimirii românești!".

În această fază a evoluției a situației politice din România, în ziua de 8 februarie 1938, după o ședință a Senatului legionar al Capitalei, Corneliu Z. Codreanu adresează un apel "Către legionarii din toată țara", prin care le comunică următoarea hotărâre dramatică: "Mișcarea legionară, cu inima însângerată și îndoliată, nu răspunde provocărilor nelegiuite la care a fost supusă. După cum nu răspundem nici atacurilor date, în același timp cu guvernul, de către partidul liberal. Atacați cum vreți, loviți cât puteți. Noi nu avem nimic de răspuns și nu vă fie teamă de nici o reacțiune. Le faceți toate acestea pentru voturi? Pentru 6 luni, un an sau doi de guvernare? Ei bine, rog pe toți dușmanii noștri, pe cei care ne-au ucis camarazii, să afle că Mișcarea legionară s-a retras din propaganda electorală. Ea nu mai apare în luptă, deoarece nu vrea să facă umbră nimănui (...) Puterilor vrăjmașe din afara hotarelor sau din lăuntru, care-și închipuie că legionarii le pot face jocul printr-un început de răsmeriță, le răspund că se înșeală".

Pentru a pune capăt nefirescului conflict între cele două formațiuni naționaliste, dăunător pentru națiune, dar cum nu se poate mai binevenit pentru Carol și camarila coordonată de Elena Lupescu, Mihail Sturdza, diplomat de carieră și apropiat de Mișcarea Legionară, ia inițiativa de a-i aduce față în față pe Octavian Goga și Corneliu Z. Codreanu. Întâlnirea a avut loc în ziua de 9 februarie 1938, în locuința lui Ion Gigurtu, membru al guvernului. "Cu Gigurtu am așteptat mai bine de două ceasuri, înghițind cești de cafea și fumând țigări una după alta" – relatează evenimentul inițiatorul întâlnirii, în lucrarea sa *România și sfârșitul Europei. Amintiri din țara pierdută*, publicată în 1966 la Madrid. „Când, în sfârșit, ușile s-au deschis, nu am avut nevoie de nici o explicație; împăcarea și înțelegerea le-am citit în obrazul lui Codreanu și a lui Goga, în lunga strângere de mână care și-au dat-o în momentul despărțirii (...) Înțelegerea se făcuse cu atât mai ușor cu cât Căpitanul nu vroia să fie partidul cel mai puternic în viitorul Parlament. Era o situație de care pentru moment se ferea și era gata să ajute pe Goga ca s-o câștige el, pentru guvernul său".

"Deși secretă – ne spune Ioan Scurtu – întâlnirea Goga-Codreanu a ajuns la cunoștința regelui Carol al II-lea, care a sesizat pericolul acordului realizat". În fața perspectivei de a se confrunta cu un front naționalist unit, cu șanse reale de a câștiga apropiatele alegeri, legitimându-și astfel guvernarea, suveranul și camarila, care își vedeau primejduite planurile de instaurare a dictaturii regale, a reacționat cu promptitudine. "În după-amiaza zilei de 9 februarie (la câteva ceasuri distanță de momentul perfectării înțelegerii între cei doi fruntași naționaliști – n. n.) – urmărește, în continuare, Paul D. Quinlan, firul evenimentelor –, la o întâlnire între Rege, Urdăreanu, Călinescu și Tătărăscu la Casa Nouă, au fost definitivate ultimele detalii ale planului menționat de Urdăreanu. Pe lângă formarea unui guvern de tehnocrați, s-a convenit de asemenea ca partidele politice să fie dizolvate, legea marțială să fie extinsă pe teritoriul întregii țări și coloneii din armată să-i înlocuiască pe prefecți. Planul urma să fie pus în aplicare de a doua zi. În dimineața următoare, pe 10 februarie, Carol l-a convocat pe Goga la palat, i-a spus despre planul său și despre intenția de a anula viitoarele alegeri. Dar Goga, exaltat de pactul de neagresiune încheiat cu Codreanu în ziua precedentă, prin care cei doi se angajau să coopereze în campania electorală, a respins propunerea Regelui. Carol i-a oferit funcția de prim-ministru în noul guvern, dar Goga a refuzat și de data asta. În această situație, Carol i-a cerut – și Goga a acceptat – să-și dea demisia. Puțin mai apoi, Goga și-a anunțat furios demisia la radio, sfârșindu-și discursul de adio cu celebra frază: «Israele, ai învins!»".

După demiterea guvernului prezidat de Octavian Goga, acțiunea de lichidare a democrației românești, atâta câtă era, se desfășoară fără sincope, într-un ritm impresionant. Ceea ce surprinde însă la această acțiune, echivalentă cu o lovitură de stat, este complicitatea la reușita ei, cu câteva excepții notabile, a unui număr neașteptat de mare de personalități marcante, care aveau datoria, atât cu motivație politică, dar mai ales cu motivație morală, să

☛

se opună transpunerii în fapt a planului urzit de cuplul Carol Caraiman-Elena Lupescu încă înainte de a le fi succes "Restauraţia".

"În acea după-amiază – relatează în continuare Paul D. Quinlan – Carol i-a convocat la palat pe şefii partidelor (cu excepţia lui Codreanu) şi pe foştii prim-miniştri. Regele le-a explicat că Legiunea reprezenta o serioasă ameninţare la adresa statului şi că, pentru a pune capăt haosului, luase hotărârea să-şi asume o responsabilitate politică (...) În cele din urmă, la 1 dimineaţa, înaintea Consiliului de Coroană, Carol a anunţat oficial componenţa noului guvern. Mai târziu, în aceeaşi zi, Carol a declarat la radio că «în vremuri grele numai metodele eroice pot întări România, a cărei salvare este legea noastră supremă, pe care o voi respecta». Guvernul tehnocrat al lui Carol, sub conducerea nominală a lui Miron Cristea, numit Guvernul de Uniune Naţională, includea o combinaţie de persoane respectabile: Iorga, Averescu, Călinescu, Tătărăscu, Vaida-Voevod, Argetoianu, Mironescu şi generalul Antonescu. Duşmanul implacabil al Legiunii, Armand Călinescu, în care Regele ajunsese să aibă mare încredere, a rămas în postul de ministru de Interne. Evident, nu se putea spune despre guvern că ar fi fost format din «oameni tineri şi energici»".

Măsurile menite să consolideze regimul de dictatură instaurat prin "lovitura de stat regală" se succed fără întârziere, făcând ca, din punctul de vedere al instituţiilor sale fundamentale, România Mare, aşa cum fusese ea creată la 1 Decembrie 1918, să înceteze a mai exista. Constituţia a fost abrogată. Prefecţii au fost înlocuiţi cu comandanţi militari locali. Partidele politice au fost dizolvate şi toate activităţile politice au fost interzise. "La 17 februarie – relatează în continuare Paul D. Quinlan, folosind ca sursă de informare lucrarea cercetătorului german Armin Heinen, intitulată *Die Legion "Erzengel Michael" in Rumänien* –, *Monitorul Oficial* a declarat ilegală constituirea organizaţiilor secrete, mărşăluirea în formaţiuni militare şi chiar intonarea cântecelor patriotice. La 20 februarie, Carol a proclamat o nouă Constituţie de tip fascist, care înlocuia Constituţia din 1923, şi prin care Regelui îi erau conferite puteri sporite şi care, în general, transforma Parlamentul într-o marionetă. De acum înainte, miniştrii aveau să fie aleşi de Rege şi nu trebuiau să-i dea decât lui socoteală. De asemenea, miniştrii trebuiau să fie de naţionalitate română de cel puţin trei generaţii, o restricţie care viza desigur familia lui Codreanu. Dreptul la vot a fost ridicat la vârsta de 30 de ani – încă o măsură îndreptată direct împotriva Legiunii. Patru zile mai târziu, într-o parodie de plebiscit, noua Constituţie a fost ratificată printr-un vot oral de 99% din votanţi".

Spirit lucid şi nepărtinitor, Pamfil Şeicaru privind evenimentele din România anului 1938 de la distanţa de un sfert de veac, remarca faptul că "din ianuarie 1938 şi până în ziua abdicării, toate acţiunile regelui au fost subordonate luptei împotriva Gărzii de Fier". Intuind până unde era capabilă să meargă Oculta, care nu urmărea numai desfiinţarea Mişcării Legionare ca organizaţie politică, ci şi lichidarea fizică a celor care nu acceptau să abjure crezul legionar, credinţa în valorile eterne ale neamului, Corneliu Z. Codreanu face cunoscută, prin intermediul presei, "Circulara Nr. 148", documentul care conţine refuzul de a intra în conflict deschis cu regimul de dictatură instaurat de Carol al II-lea: "Anunţăm pe membri că, începând cu data de astăzi, 21 Februarie 1938, Partidul «Totul pentru Ţară» nu mai există. (...) Suntem aruncaţi din raportul de Drept în raportul de Forţă. Pe aceasta, însă, noi nu-l primim. Noi am înţeles să acţionăm în cadrul legii, manifestându-ne credinţele noastre. Dacă aceasta n-o putem face, şi dacă orice manifestare de credinţă ne este interzisă, raţiunea de existenţă a partidului nostru a încetat. Noi nu voim să întrebuinţăm forţa. Nu voim să întrebuinţăm violenţa. Ne este suficientă experienţa din trecut, când fără voia noastră am fost atraşi pe calea violenţei. La orice violenţă, noi nu mai răspundem în nici un fel. Suportăm. Şi chiar atunci când întreaga naţiune română este tratată ca o turmă de animale inconştiente. Lovitură de Stat nu voim să dăm. Nu vom întrebuinţa aceste mijloace pentru că tineretul de astăzi, are prea adânc înfiptă conştiinţa misiunii sale istorice şi a răspunderii sale pentru a face acte necugetate, care să transforme România într-o Spanie însângerată". Şi documentul se încheie cu cuvintele: "Credeţi, camarazi din sate, din oraşe, din munţi şi din câmpii, în viitorul legionar al României, pe care nici ura, nici uneltirea vicleană, şi nici moartea nu-l pot împiedeca!".

Dacă în anii guvernării liberale (1933-1937), *homo regius* fusese prim-ministrul Gh. Tătărăscu, în guvernarea naţional-creştină, condusă de Octavian Goga, omul de încredere al regelui a fost ministrul de Interne Armand Călinescu, "Chiorul" (în copilărie, în urma unui accident, pierduse un ochi şi purta un plasture negru peste orbita stângă). Făcea parte, împreună cu Petre Andrei, Ralea, Ghelmegeanu şi Gafencu, din aripa stângă a Partidului Naţional-Ţărănesc. "Dar – ne spune Pamfil Şeicaru – din rândurile stângii naţional-ţărăniste era cel mai categoric duşman al Gărzii de Fier". De ani de zile, de când făcuse parte din guvernul Vaida-Voevod (1933) în calitate de subsecretar de Stat la Interne, era obsedat de ideea distrugerii Mişcării Legionare şi chiar acţionase în acest sens. "Era totodată – îi întregeşte profilul politic Paul D. Quinlan – apropiat şi de amanta Regelui. Nu se ştie dacă avea cunoştinţă de încercarea nereuşită a lui Lupescu de a-l asasina pe Codreanu, care se desfăşurase exact în momentul în care Carol înfăptuia lovitura de stat; în orice caz, dacă ar fi ştiut, ar fi sprijinit-o sută la sută".

Despre punerea la cale de către Elena Lupescu, în complicitate cu Istrate Micescu, a asasinării lui Corneliu Z. Codreanu relatează amănunţit Constantin Argetoianu în *Însemnări politice*. Odiosul proiect este consemnat şi de Nicolae Roşu în *Cronica unor violenţe politice*, din care cităm: "11 Februarie 1938 – Se dezvăluie că Ministrul de Externe al Guvernului Goga, juristul Istrate Micescu, a cerut d-lui Emilian, avocat şi prefect de Neamţ, să îl suprime pe Corneliu Zelea Codreanu, promiţându-i anumite avantaje, lucru pe care dl Emilian îl denunţă. De asemeni, generalul Sichitiu îi dezvăluie lui Codreanu că Armand Călinescu a pus la cale asasinarea lui".

Insistenţa lui Armand Călinescu, în deplin acord cu Elena Lupescu, de a-l convinge pe Carol că regimul său de dictatură personală nu va fi cu adevărat consolidat câtă vreme fruntaşii legionari sunt liberi, iar Codreanu este în viaţă, a dobândit un argument puternic prin înfăptuirea de către Hitler a *Anschluss*-ului, anexarea Austriei, din 13 martie 1938, la *Reich*-ul german. În aceeaşi zi s-a prezentat la palat şi, printre recomandările pe care i le-a făcut suveranului, pe primul loc s-a găsit propunerea de "lichidare imediată a gardismului prin arestarea lui Codreanu şi a tuturor fruntaşilor".

"Lovitura de stat" din 11 februarie 1938 a fost un test sever pentru verificarea convingerilor democratice, pe care cele mai multe personalităţi de vârf ale partidelor politice nu l-au trecut. Au acceptat, fără remuşcări, complicitatea la instaurarea dictaturii regale, devenind mai întâi "miniştri de Stat" şi apoi "consilieri regali". Singura excepţie de la trădarea colectivă a foştilor prim-miniştri ai confuzei democraţii româneşti din anii interbelici a fost Iuliu Maniu. Printr-o scrisoare adresată Patriarhului Miron Cristea, dar care de fapt îi viza pe toţi cei care se închinaseră ruşinos regelui şi ţiitoarei sale, marele om politic rostea acuzator: "Se săvârşeşte o lovitură de stat, în urma căreia vor fi distruse valori sufleteşti, poate vieţi omeneşti, şi-mi cuprinde sufletul o adâncă tristeţe, că această schimbare de lucruri se întâmplă cu protecţia Patriarhului României (...) O dictatură care nu este pusă în serviciul unei idei mari, generoase, şi nu se întemeiază pe un curent popular, ci serveşte un cerc de interese condamnabil şi stări profund imorale, este dinainte condamnată şi nu este permis să îngroape sub ruinele ei şi cea mai înaltă autoritate bisericească..." Un adevăr dureros şi întristător. "Carol – întregeşte această idee Mihail Sturdza, în lucrarea menţionată mai înainte –, care înjosise toate partidele şi toate instituţiile Statului, prin dezbinare şi corupţie, alesese pe Capul Bisericii Ortodoxe Române pentru a scrie paginile cele mai ruşinoase ale ruşinoasei sale domnii".

Pretextul de "lichidare imediată a gardismului prin arestarea lui Codreanu şi a tuturor fruntaşilor" le-a fost oferit lui Carol şi Călinescu de Nicolae Iorga, "ministru de Stat" în guvernul Miron Cristea. "Cercetând motivele care l-au determinat pe Iorga, odinioară idolul tinerimii şi simbolul naţionalismului ei – notează în continuare Mihail Sturdza –, să trimită pe Căpitan la moarte şi să-l urmărească după mormânt, găsim numai unul. Într-un articol din *Neamul Românesc* spunea întocmai următoarele: «Cine este acest tânăr care calcă cu capul ridicat, salutat ca un împărat roman de tineretul acestei ţări, uitător de adevăraţii săi dascăli?»". Aşadar, mândria, păcatul primordial şi pizma, nelipsitul complement al mândriei, "cauza căderii îngerilor", l-au împins pe Iorga să reverse valuri peste valuri de invective şi acuzaţii îndreptate împotriva Mişcării Legionare, ultima ţintă spre care şi-a îndreptat furibunda campanie de defăimare fiind "Comerţul legionar".

"Iorga, prin editorialul său din *Neamul Românesc* – ne reaminteşte desfăşurarea evenimentelor acelaşi Mihail Sturdza – dădea alarma, într-o serie de articole, asupra acaparării comerţului de către evrei şi îndemna tineretul la crearea unui comerţ românesc. Crearea unui comerţ românesc făcea parte din programul Mişcării şi, în anul 1938, comerţul legionar ajunsese la un înalt grad de prosperitate şi extensiune. Iorga, uitând îndemnul său de odinioară şi orbit de ura bolnăvicioasă pe care i-o inspira Căpitanul, cerea acuma, în alt editorial al său, desfiinţarea prin forţă a acestui comerţ, pe care îl chema un simplu instrument de conspiraţie şi de propagandă. Corneliu Codreanu, indignat, cu drept cuvânt, îi trimite o scrisoare la 26 Martie 1938, în care îl acuză de necinste sufletească. Cu puţine zile mai înainte, însă, Iorga îmbrăcase livreaua albastră a noilor consilieri regali şi, uitând că este Iorga, ziaristul care iscălise articolele din *Neamul Românesc* cere lui Călinescu darea în judecată a Căpitanului, pentru insultă adusă unui înalt demnitar al Statului".

În cei opt ani de "Restauraţie", Carol a reuşit să corupă nu numai partidele politice, ci şi toate instituţiile fundamentale ale Statului. Magistratura ţării, odinioară de o înaltă independenţă şi ţinută morală, s-a încovoiat sub presiunea exercitată de camarilă, al cărei vârf de lance era acum ministrul de Interne Armand Călinescu, secondat îndeaproape de Victor Iamandi, ministrul de Justiţie, şi a dat curs denunţului făcut de "lacheul regal" Nicolae Iorga.

"Ziua de 17 Aprilie 1938, Dumineca Floriilor, a fost cea din urmă zi trăită de Corneliu Codreanu în libertate. Lua, împreună cu soţia sa, dejunul în casa unuia din cei mai apropiaţi sfetnici ai săi, inginerul Ştefan Predescu. Se simţea atmosfera apăsătoare a unei iminente mari prigoane, care a şi venit neîntârziat. Chiar în noaptea aceea era arestat, dus la Consiliul de Război şi încarcerat pe baza plângerii lui Iorga".

Pe 19 aprilie se judecă procesul şi Corneliu Z. Codreanu este condamnat la 6 luni de închisoare, pedeapsa maximă prevăzută pentru ultraj asupra unui demnitar de Stat. "Astfel începe pentru Corneliu Codreanu, în Săptămâna Patimilor, calvarul Jilavei, al Doftanei şi al Râmnicului Sărat, care avea să se încheie cu sugrumarea din noaptea Sfântului Andrei".

(Va urma)

Guvernul condus formal de Patriarhul Miron Cristea (cu regele în mijloc)

Radu Mărculescu:

Mărturii pentru "judecata de apoi" adunate din gulagul românesc

În primăvara acestui an a apărut, la Editura Aldine din Bucureşti, cartea d-lui Radu Mărculescu sugestiv intitulată *Mărturii pentru „judecata de apoi" adunate din gulagul românesc*. Este a doua carte a acestui adevărat „mucenic al Neamului" (care va împlini în curând 90 de ani), închinată universului concentraţionar al secolului XX. Prima, intitulată *Pătimiri şi iluminări din captivitatea sovietică*, apăruse în anul 2000, la Editura Albatros, redând cu o deosebită forţă de evocare pătimirile prizonierilor români în lagărele de exterminare din Uniunea Sovietică. Această a doua carte o continuă pe prima în sensul că în ea sunt evocate pătimirile aceloraşi oameni (foştii prizonieri), de data aceasta în lagărele şi închisorile din propria lor ţară. Dar să-i dăm cuvântul autorului, care în prefaţa acestei a doua cărţi explică mai bine acest lucru: „În acest volum, îmi propun să urmăresc, în temniţele, închisorile şi lagărele din ţara noastră, atât propria-mi soartă, cât şi pe-a acelor camarazi de prizonierat, personagii din amintitul volum, ofiţeri ai Armatei Regale Române, cei care în lagărele sovietice, ca ripostă la inimaginabilele presiuni exercitate asupra noastră de către puterea sovietică spre a face din noi unelte de implantare şi în propria-ne ţară a „raiului comunist", ne situaserăm pe poziţia radicală de *rezistenţă*. [...] După ce au pătimit în acest iad alb [este vorba de lagărele de muncă forţată de dincolo de Cercul Polar – n. n.], câţiva ani buni, în fine ca urmare a temporarelor dezgheţuri politice petrecute în această împărăţie a răului, printre care cea în urma morţii lui Stalin, au fost şi ei repatriaţi. Intraţi în ţară, cu între 9 şi 12 ani de captivitate în cârcă, iar pe spate cu invizibila dungă de reacţionar şi inamic al Uniunii Sovietice, ei au fost internaţi – de la câteva luni până la 3-4 ani – în lagărele gulagului sov-românesc, pentru a-şi ispăşi astfel vina de-a fi rămas până la sfârşit credincioşi Neamului şi Legilor lui şi de a fi refuzat întoarcerea în patrie pe camioanele sovietice, sub otreapa roşie cu secerea şi ciocanul pe ea".

După ce şi-au făcut stagiul şi în temniţele din propria lor ţară, pentru foştii prizonieri, ca de altfel pentru toţi „duşmanii poporului" din România, a urmat o perioadă de acalmie, în care şi unii, şi alţii, împinşi la marginea societăţii, au fost nevoiţi să-şi câştige pâinea cea de toate zilele prestând muncile cele mai umilitoare, supravegheaţi continuu de sinistrele „servicii de cadre" şi hăituiţi de Securitate. Această perioadă nu a durat însă prea mult, deoarece în 1958 a început din nou teroarea. În acel an, pentru a „stimula" colectivizarea forţată (care se derula pe atunci în cea de a doua ei fază) şi pentru a intimida „reacţiunea" din România, ca nu cumva să interpreteze retragerea trupelor sovietice ca pe o dovadă de slăbiciune a sistemului, au reînceput arestările abuzive. Au fost arestaţi atunci zeci, poate chiar sute de mii de oameni: intelectuali, ţărani (foarte mulţi ţărani), muncitori şi orice cetăţean al Republicii cu un trecut cât de cât dubios. Bineînţeles, dintre cei vizaţi de această scelerată acţiune nu puteau lipsi nici foştii ofiţeri ai Armatei Regale Române, care, în lagărele de prizonieri din Uniunea Sovietică, depuseseră o îndârjită *rezistenţă* împotriva tratamentelor inumane, şi mai ales împotriva acţiunii de racolare de voluntari în diviziile de tristă amintire, „Tudor Vladimirescu" şi „Horia, Cloşca şi Crişan". Aceştia au fost, „în marea lor majoritate, la indicaţiile consilierilor sovietici, arestaţi, anchetaţi, torturaţi cu sălbăticie şi târâţi în faţa aşa-zisei justiţii militare, de unde au plecat în închisori şi lagăre cu condamnări la mulţi şi grei ani de detenţie". Printre ei s-a numărat şi autorul volumului de faţă, care, mai versat într-ale anchetelor, nu s-a lăsat înduplecat nici de ameninţări, nici de promisiuni, nerecunoscând nimic din cele ce i se puneau în cârcă. Din aceste motive, el a fost ţinut în anchetă, în arestul Ministerului de Interne de la Uranus, aproape doi ani. În tot acest timp, prin celula în care era „cazat", s-au perindat zeci de arestaţi, acuzaţi de diferite „vini", de cele mai multe ori închipuite. De unii dintre aceştia s-a legat sufleteşte, evocându-le memoria în această carte de mărturii.

Merită amintit aici portretul sugestiv făcut lui Nicolae Pascu, magistrat pensionar, pe care l-a găsit în celulă şi care, timp de aproape un an, i-a fost „duhovnic" şi „sfătuitor". Acesta, vechi „puşcăriaş" şi cu experienţă în materie, că doar fusese, pe vremuri, procuror şi cunoştea metodele şi psihologia anchetatorului, i-a dat sfaturi extrem de utile în legătură cu felul în care trebuie să se comporte la anchetă: „Niciodată să nu vorbeşti mai mult decât trebuie! Mai degrabă lasă-l pe anchetator să-ţi smulgă din gură cu cleştele fiecare vorbă! [...] Învinge-ţi prejudecata de a nu minţi, de-a fi sincer, cum şi ruşinea de-a fi prins cu minciuna. N-ai cu cine fi sincer. N-ai de cine să te ruşinezi, dacă eşti prins minţind. Pe anchetator nu-l interesează dacă eşti vinovat sau nevinovat. El ştie din capul locului că eşti nevinovat, dar ştie că a primit de sus ordinul de-a te băga la apă. Pe el îl interesează doar probele pe care i le poţi da din naivitatea sincerităţii dumitale, sau din vorbăria în plus, ca să te înfunde pe dumneata şi – bineînţeles – şi pe alţii. Şi încă ceva. Dacă te vede retras în dumneata, blocat şi măsurându-ţi fiecare cuvânt, ca să te deblocheze, anchetatorul schimbă tactica. Începe să-ţi arate compasiune, ba chiar simpatie. [...] Fereşte-te de «căldura» sufletească a anchetatorului! Ea e perfidă ca tactica vulpii când dă de un arici făcut ghem, în care nu poate să-şi înfigă colţii. Ştii ce face ea în acest caz? Face pipi pe el. Atunci ariciul, dând de «căldură», se destinde de plăcere, iar vulpea îl înşfacă, sfâşiindu-l pe loc. Aşadar, teme-te de amabilitatea anchetatorului, care e cu mult mai periculoasă decât agresivitatea şi bădărănia lui. De compasiunea, de simpatia lui fereşte-te ca de un pipi cald de vulpe. Rămâi până la sfârşit precaut şi blocat ca un arici ţepos". Toate aceste sfaturi i-au fost de mare folos, deoarece, urmându-le întocmai, nu a putut fi implicat în „marele complot" al ofiţerilor foşti prizonieri în Rusia.

O altă figură pe care o evocă cu pioşenie este cea a inginerului Ştefan Iacobescu. Acesta venea din Aiud, unde executase fără întrerupere o pedeapsă de 20 de ani, primită pe vremea lui Antonescu. Fusese adus aici, la Bucureşti, nu pentru a fi pus în libertate, ci pentru a i se comunica prelungirea pedepsei, ştire pe care a primit-o cu un calm şi o seninătate care l-au uimit pe tovarăşul lui de celulă. Iată cum îl caracterizează acesta: „Era un om calm şi blând, un om pe care îndelungata detenţie – cu toate suferinţele şi mizeriile ei – neizbutind să-l doboare, îl făcuse mai tare. Era în el o linişte şi o pace pe care le transmitea şi celor din jur, ceea ce a făcut să se instaleze îndată între noi acea comunicare de la inimă la inimă. [...]. Pentru mine Ştefan Iacobescu rămâne una dintre cele mai tonice întâlniri pe care mi-a fost dat să le am în viaţa mea".

În sfârşit, după aproape doi ani de anchetă, neputând fi implicat în „marele complot legionar" pus la cale de „fiorosul" Puiu Atanasiu şi, în consecinţă, neputând fi condamnat de justiţia militară, Securitatea l-a „blagoslovit" cu 72 de luni de „pedeapsă administrativă". (Amintim, pentru cei ce nu ştiu, că Securitatea română, în perioada ei de glorie, era împuternicită „de sus" să pedepsească „administrativ", fără judecată, în limita a 72 de luni, pe oricine şi pentru orice). Pentru ispăşirea acestei pedepse a fost trimis la tăiat de stuf, în lagărul de muncă forţată de la Periprava. Aici altă lume, alt fel de iad, alte suferinţe. Timp de trei ani a trudit alături de ceilalţi C. R.-işti (contrarevoluţionari) la tăiatul stufului, sau la alte munci grele şi degradante. Toate pătimirile îndurate de el şi de toată această lume de proscrişi sunt evocate în continuare în aceste destăinuiri care, pe lângă că vor servi ca *mărturii pentru Judecata de Apoi*, vor servi tot ca *mărturii*, sperăm, şi *pentru judecata Istoriei*.

George Manu:

În spatele cortinei de fier. România sub ocupaţie rusească

În ziua de 8 iunie a. c. a avut loc, la Casa Universitară din Bucureşti, lansarea unei cărţi de excepţie. Este vorba de lucrarea realizată de profesorul George Manu în anii 1945-1947, intitulată *În spatele Cortinei de Fier*, „cărţulie cu un titlu înprumutat de la Goebbels şi Churchill" – se specifică, pentru a da greutate acuzaţiei de înaltă trădare, în referatul introductiv întocmit de Dumitru Mociornița, prim-procuror al Tribunalului Militar Bucureşti, acuzator în procesul Mişcării Naţionale de Rezistenţă, (aşa-numitul lot „Popp-Bujoiu"), în care a fost implicat şi profesorul George Manu. Dintru început se cuvine să facem câteva precizări în legătură atât cu titlul acestui studiu, cât şi cu limba în care el a fost redactat iniţial.

Mai întâi trebuie să facem precizarea că editarea studiului profesorului George Manu a fost făcută după un exemplar dactilografiat în limba română, confiscat de poliţie în 1948, la arestarea acestuia, şi restituit, în zilele noastre, moştenitorilor, de către Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii. Pe prima pagină a acestui exemplar este făcută de către autor următoarea adnotare: „Aceasta este lucrarea mea (buletinul informativ) redactată de mine în limba engleză şi tradusă în limba română şi predată de mine misiunilor americană şi engleză". Este foarte clar că acest text nu aparţine profesorului Manu, ci că el i-a fost dictat şi impus de către anchetator. În primul rând, deşi textul este foarte scurt, se poate observa totuşi că nu este stilul acuzatului, ci formularea-şablon a unui anchetator mărginit. Apoi, categorisirea unei lucrări ca aceasta drept „buletin informativ", prin care autorul ar fi dezvăluit unor puteri străine importante secrete de stat, este absurdă, ea fiind tot „găselniţa" anchetatorului pentru a justifica şi întări acuzaţia de înaltă trădare. În realitate, lucrarea este, după cum anunţă autorul în scurta prefaţă ce o însoţeşte, „un studiu care are ca scop să descrie în mod obiectiv felul în care un popor mic este nimicit în mod sistematic de o mare putere. El intenţionează să informeze pe orice persoană imparţială, şi în special pe conducătorii celor două Puteri Occidentale, Statele Unite şi Imperiul Britanic, state ce şi-au asumat în mod voluntar obligaţii precise prin Charta Atlanticului, care a devenit acum Charta Naţiunilor Unite. Astfel, naţiunile ameninţate de invazie străină au fost îndreptăţite să spere într-un viitor mai bun". Aceste precizări sună mai degrabă a reproş făcut Occidentului pentru faptul de a fi lăsat ţările din Răsăritul Europei la cheremul Uniunii Sovietice, decât a „informaţie" dată de un „spion". În sfârşit, trebuie menţionat faptul că această lucrare, considerată de anchetă ca fiind „buletin informativ", nu a fost redactată iniţial în engleză şi apoi tradusă în română, ci invers. Căci iată ce spune profesorul Manu în declaraţiile date în timpul anchetei în legătură cu elaborarea acestei lucrări: „Principala realizare pe teren informativ [formulare iarăşi impusă – n. n.] a fost cartea *Behind the Iron Curtain*, scrisă întâi în româneşte, între Iulie 1945 şi Februarie 1946, şi tradusă în englezeşte între Octombrie 1945 şi Februarie 1946..." Ambele versiuni (română şi engleză) au avut, după declaraţiile profesorului, câte trei ediţii dactilografiate în mai multe exemplare. Prima ediţie engleză, de exemplu, a fost dactilografiată în 8 exemplare, a doua în 6 exemplare, iar a treia tot în 6 exemplare. Unele dintre aceste exemplare au fost date misiunilor occidentale ☛

(americană, engleză şi franceză) la Bucureşti, iar altele au fost trimise, prin diferite ocazii, la Washington, Londra şi Paris. Unul dintre exemplarele trimise în Anglia a ajuns, prin „bunăvoinţa" Serviciilor Secrete britanice, pe biroul lui Stalin. Fără comentarii!

Credem că nu este lipsit de interes să specificăm că prima variantă românească a acestei lucrări, elaborată după cum am amintit în perioada iulie 1945 – februarie 1946, era intitulată *România între Rusia şi Europa.* Deoarece „metafora" *Cortina de Fier* a fost pusă în circulaţie de Churchill de-abia în martie 1946, cu ocazia celebrului discurs rostit la Universitatea din Fulton (Missouri), este de presupus că şi prima versiune engleză realizată, după cum am amintit deja, între octombrie 1945 şi februarie 1946, să fi avut acelaşi titlu. Probabil că profesorul George Manu a schimbat titlurile ambelor versiuni în cursul anului 1946, după ce „metafora" *Cortina de Fier* s-a impus şi a făcut epocă. De asemenea, credem că merită să amintim că, deşi paternitatea acestei metafore i-a fost atribuită lui Churchill, nu el este adevăratul ei inventator, ci Joseph Goebbels, ministrul hitlerist al Propagandei. Acesta, într-un articol publicat în *Das Reich* din 25 februarie 1945 (deci cu un an înaintea discursului lui Churchill), pronostica următoarele: "După posibila prăbuşire a Germaniei, se va lăsa imediat o cortină de fier în spatele căreia se va produce măcelărirea în masă a oamenilor". Autorităţile comuniste din România cunoşteau această similaritate de limbaj a celor doi politicieni şi au folosit-o în scopuri propagandistice, atunci când au afirmat că George Manu a împrumutat titlul studiului său de la Goebbels şi Churchill.

Să revenim acum la cartea propriu-zisă. Ea a apărut în Editura Kullusys din Bucureşti, în 2004, şi a fost editată după ultima versiune românească, redactată şi dactilografiată în perioada martie-iunie 1947. Acest studiu, pe care George Manu l-a semnat, din cauza rigorilor impuse de activitatea sa clandestină, cu pseudonimul Testis Dacicus, a constituit piesa cea mai grea în dosarul procesului de înaltă trădare care i s-a intentat. Pe cât de elaborat şi argumentat în fond, pe atât de îngrijit ca formă şi stil, acest studiu, structurat în 11 capitole, prezintă, cu acribia omului de ştiinţă, situaţia din România anilor 1945-1947.

În primul capitol, autorul scoate în evidenţă importanţa poziţiei geografice a României şi o parte din „neajunsurile" care decurg din această poziţie, cum ar fi, de exemplu, riscul permanent al unor invazii şi lipsa de securitate şi de stabiitate politică. În legătură cu acest ultim aspect, iată un citat: „Poziţia geografică a României a fost un izvor de mari nenorociri pentru poporul român în timpul ultimilor 250 de ani. Din 1690, teritoriul românesc a fost invadat şi ocupat, parţial sau total, de şapte ori ce către germani sau austrieci, de 11 ori de către ruşi şi de 13 ori de către tătari şi turci. Fiecare ocupaţie străină a fost urmată de omoruri, deportări, jafuri, devastări şi dezorganizarea Statului". Într-o asemenea situaţie se găsea România şi în perioada 1945-1947, pe care o radiografiază profesorul George Manu. Uniunea Sovietică era conştientă că numai asigurându-şi dominaţia asupra României putea să-şi menţină controlul asupra celorlalte teritorii pe care le controla în urma aranjamentelor făcute cu aliaţii occidentali la terminarea războiului. Iată ce spune el în legătură cu această problemă: „Pentru a domina politiceşte şi economiceşte, atât Europa Centrală, cât şi Sudul Oriental, Rusia are absolută nevoie să fie stăpâna necontestată a României. Această stăpânire este asigurată prin prezenţa armatelor şi va trebui să fie menţinută în viitor prin dezagregarea oricărei rezistenţe româneşti".

În capitolele următoare, George Manu demonstrează, cu date precise şi cu exemple de netăgăduit, cum ruşii, cu ajutorul comuniştilor şi minoritarilor din ţară, au dus o susţinută acţiune de dezintegrare a tuturor sectoarelor societăţii româneşti: dezintegrare politică, dezintegrare naţională, socială, economică. Şi toate acestea cu scopul de a slăbi puterea de rezistenţă a poporului român, prefăcându-l într-o turmă obedientă şi într-o masă de manevră, după reţetarul diabolic al imperialismului bolşevic.

Demostene ANDRONESCU

APARIŢII RECENTE

APEL

Dumnezeu m-a ajutat să închei, după 12 ani, noua versiune românească a *Infernului*. Am năzuit de la început s-o pot tipări în ediţie *bilingvă* (ceea ce ar fi o premieră în cultura românească, în ce-l priveşte pe Dante) şi *ilustrată* (cum au apărut atâtea ediţii în Occident, mai cu seamă cu gravurile lui Gustave Doré, sau, în perioada interbelică, traducerea românească în proză a lui Alexandru Marcu, cu gravurile lui Mac Constantinescu). O asemenea ediţie implică, desigur, costuri editoriale foarte mari (chiar renunţînd la legarea şi supracopertarea volumelor, ca şi la policromie, cu excepţia copertei): remunerarea – fie şi modestă – a unui ilustrator de marcă (ediţia va avea cel puţin 34 de ilustraţii interioare – cîte una pentru fiecare cînt, redînd scenele cele mai semnificative), o hîrtie de calitate superioară, un format atipic (peste dimensiunile obişnuite) etc. În aceste condiţii (şi avînd în vedere că toate cele 34 de cînturi au fost publicate de-a lungul vremii chiar în paginile *Punctelor cardinale*, cu care am "compătimit" toţi laolaltă nu mai puţin de 14 ani), **îndrăznesc acum, ca niciodată, în nume propriu, să fac un apel către abonaţii şi cititorii revistei, din ţară şi din străinătate, să contribuie, în măsura posibilităţilor, la apariţia acestei cărţi, care sper să fie una de excepţie**. Ediţia va cuprinde o listă de onoare a principalilor ei "ctitori", iar fiecare dintre cei care o vor sprijini cu echivalentul a cel puţin 100 de dolari U.S.A. vor primi un volum gratuit, cu o dedicaţie specială. Năzuinţa mea ar fi ca ediţia să apară, într-un tiraj de minimum 1000 de ex. şi la un preţ totuşi accesibil, pînă în pragul toamnei viitoare şi să vădească, în răspărul crizei pe care o străbatem, o solidaritate de conştiinţă şi de suflet deopotrivă creştină, românească şi europeană.

Răzvan Codrescu,
(cu iertarea Dvs.)
tălmaci şi cerşetor

P. S. Desigur, avînd în vedere birocraţia şi comisioanele exagerate din România, ar fi preferabil ca eventualele ajutoare să fie aduse personal sau prin bunăvoinţa unor intermediari particulari (pentru Bucureşti: tel. **021/3211076** sau **4402501**; pentru Sibiu: tel. **0269/422536**), sau livrate numai în următoarele conturi ING Bank N. V. Amsterdam, Sucursala Bucureşti (Şos. Kiseleff 11-13, sector 1): INGBROBU – **RO89INGB0000999900050234** (USD – bancă corespondentă: JP Morgan Chase Bank) sau INGBROBU – **RO35INGB0000999900050236** (EUR – bancă corespondentă: ING Bank N. V. Amsterdam). Pentru sumele în lei: ING Bucureşti, Cont'ROL **RO52INGB0000999900050221**. Titularul conturilor: **Adolf-Marian Vasile** (Aleea Bucşeneşti 5, bl. E8, et. 4, ap. 21, sector 6, Bucureşti, cod poştal 061573; e-mail: **razvancodrescu@yahoo.com**).

Le mulţumesc celor care n-au întârziat să răspundă deja acestui apel şi sper ca, pe drumul deschis astfel, să ne bucurăm cu toţii, până în toamnă, de finalizarea ediţiei în cele mai bune condiţii.

SFÂNTUL MARE PROOROC ILIE TESVITEANUL

Proorocul Ilie în Sfintele Scripturi

Odraslă de preot al Legii Vechi (Sovac, din neamul lui Aaron), originar din Tesva Galaadului (drept care i se şi spune Tesviteanul), Ilie a fost unul dintre primii mari prooroci ai lui Israel, în sensul complex al cuvântului, căci prooroc nu însemna doar înainte-văzător al celor viitoare, ci şi glas dojenitor în numele Celui Preaînalt, ca să nu se smintească de la dreptate nici poporul, nici mai marii lui. Scriptura istoriseşte cum l-a înfruntat Ilie pe regele Ahab (care, sub influenţa soţiei sale de neam păgân, se abătuse de la credinţa monoteistă şi se îndulcise spre cultul lui Baal), certându-l cu asprime şi prevestind, ca pedeapsă dumnezeiască, trei ani şi jumătate de foamete peste Israel. Iar Dumnezeu, chemându-l pe Ilie, i-a spus în ajunul osândei pe care-o pregătise celor rătăciţi: "Du-te spre Soare-Răsare şi ascunde-te la pârâul Cherit, care este în faţa Iordanului. Din apa pârâului îţi vei potoli setea, iar corbilor le-am dat poruncă să te hrănească acolo, după măsura credincioşiei tale". Şi după ce astfel l-a pus la adăpost pe dreptul Ilie, Domnul a trimis secetă cumplită şi îndelungată peste Israel, de-şi blestemau iudeii ceasul în care se născuseră. Ilie îşi potolea însă setea din apa izvorului de lângă peştera în care se retrăsese, iar corbii, după cuvântul Domnului, îi aduceau în zbor de-ale gurii, ca-n vremurile de belşug: dimineaţa – pâine, iar seara – carne. Şi aşa a petrecut proorocul, până ce lui Dumnezeu I-a plăcut să-l scoată de acolo şi să-l trimită în Sarepta Sidonului, apropiindu-se vremea îndurării Sale şi a obştestii îndreptări, mai ales prin cuvântul şi puterea date lui Ilie.

Tesviteanul a săvârşit multe minuni, cu aceeaşi putere de sus, de la pogorârea din cer a focului sau a ploii şi până la învierea fiului văduvei. Iar când a fost voia lui Dumnezeu să-l cheme la El pentru totdeauna, Ilie nu a murit ca toţi oamenii, ci a fost ridicat la cer într-un car de foc, chiar de sub ochii ucenicului său Elisei, care privea uluit la ce se petrecea şi spunea cuprins de frică mare: "Părinte, părinte, carul lui Israel şi caii lui!" (*IV Regi* 2, 12).

Pe vremea Mântuitorului, vreo opt veacuri mai târziu, renumele lui Ilie era atât de mare printre evrei încât, de mai multe ori, asupra lui Ioan Botezătorul, ca şi a lui Iisus Însuşi, a planat bănuiala că ar fi fost reîntrupări ale proorocului din vechime. Iar la Schimbarea la Faţă a Domnului, petrecută pe Tabor, Evanghelia ne spune că Moise şi Ilie s-au arătat de-a dreapta şi de-a stânga lui Hristos, cutremurându-i şi năucindu-i de-a binelea pe cei trei ucenici care-L însoţeau (Petru, Iacov şi Ioan).

Conform unei vechi tradiţii, cu temei în Sfânta Scriptură (cf. *Matei* 17, 10-11), Ilie va reveni la sfârşitul veacurilor, ca martor şi vestitor al Parusiei, deci ca înainte-mergător al celei de-a doua veniri a Domnului.

Proorocul Ilie în conştiinţa Bisericii

Reprezentat iconografic, cel mai adesea, fie în gura peşterii sale (ce se poate vizita şi astăzi în ţinutul Hozevei), însoţit de corbul trimis să-l hrănească, fie în carul de foc cu care a fost răpit la cer, cu Elisei ca martor şi urmaş al său, Sf. Mare Prooroc Ilie Tesviteanul este, în calendarul bisericesc, ca şi în tradiţia populară, personajul din Vechiul Testament cel mai drag şi mai familiar conştiinţei creştine de pretutindeni.

El este socotit şi protopărintele monahismului creştin, prin îndelunga sa vieţuire în pustie ("păros peste tot şi încins peste mijloc cu o cingătoare de piele", asemenea Sfântului Ioan Botezătorul, de care apare apropiat în multe privinţe), iar în Apus ordinul carmelitan şi-l revendică drept patron, ca unul ce s-a ostenit tocmai pe Muntele Carmelului (cf. *III Regi* 18, 19). Şi la noi sunt multe mănăstiri sau schituri cu hramul Sfântului Ilie, pe tot cuprinsul ţării. Iată aici o listă a celor mai importante dintre ele: **Mănăstirea Dragomireşti** (Dragomireşti, jud. Maramureş); **Mănăstirea Floreşti** (Poieneşti, jud. Vaslui); **Mănăstirea Izvorul Miron** (Româneşti-Tomeşti, jud. Timiş); **Mănăstirea Nuşeni** (Nuşeni, jud. Bistriţa-Năsăud); **Mănăstirea «Sfântul Ilie»** (Albac-Horea, jud. Alba); **Mănăstirea Topliţa** (Topliţa, jud. Harghita); **Mănăstirea Vasiova** (Bocşa, jud. Caraş-Severin); **Schitul Băişoara** (Băişoara, jud. Cluj); **Schitul Pahomie** (Olăneşti, jud. Vâlcea); **Schitul «Sfântul Ilie» de pe Muntele Semenic** (Văliug, jud. Caraş-Severin); **Schitul «Sfântul Ilie»** (Buda-Berzunţi, jud. Bacău); **Schitul «Sfântul Ilie»** (Borleşti, jud. Neamţ); **Schitul «Sfântul Ilie»** (Vama-Tarcău, jud. Neamţ).

Numele în sine este şi el purtător de înaltă semnificaţie religioasă: continuator al numelui biblic *Elijahu*, alcătuit din cele două numiri predilecte ale lui Dumnezeu în limba ebraică, *El* şi *Jahve* (cum am zice noi: „Doamne Dumnezeule"), are înţelesul de „Domnul e adevăratul Dumnezeu". Prin intermediul Bibliei, numele s-a impus în toată lumea creştină de mai târziu. La noi, numele *Ilie* (diminutivul cel mai frecvent: *Iliuţă*) este astăzi tot mai rar folosit ca nume de botez, dar în trecut a fost foarte răspândit şi a cunoscut numeroase variante (unele perpetuate doar ca nume de familie: *Ilia, Ilieş, Iliaş, Ilioiu, Ilaşcu, Ilea, Ilian, Elian, Elie, Eliade* etc.), ba şi unele forme feminine (*Iliana, Ilica, Iliuca* ş. a.).

Proorocul Ilie în tradiţia populară

În bogata noastră tradiţie folclorică, de Ilie se leagă credinţe destul de stranii, precum aceea că, „pe vremea când era om", ar fi fost păcălit de diavol, ucigându-şi fie părinţii, fie soţia şi fiul, sub bănuiala – nefondată – că ar fi fost „încornorat". Aşa se explică faptul că principala ocupaţie a lui „Sântilie" este să-l urmărească pe diavol, pentru a răzbuna vechea şi tragica păcăleală. Se spune că el nu se va lăsa până ce nu-i va stârpi pe draci până la ultimul. Când tună, se crede că Sfântul îi avertizează pe păcătoşi, iar când trăzneşte, atunci înseamnă că a găsit vreun drac ascuns în sau după păcătosul nepocăit. Fulgerul şi trăznetul sunt armele sale predilecte (care iau adesea, în fantezia populară, chipul „biciului de foc"), încredinţate lui chiar de către Dumnezeu, ca şi carul de foc cu care brăzdează cerul şi se dedă la mare tărăboi. Exasperat El Însuşi, Dumnezeu, ca să-l mai domolească, i-ar fi uscat oarecând braţul şi/sau piciorul stâng. Pălie ar fi un fel de supranume al sfântului (dar, după alţii, Ilie Pălie ar fi, de fapt, vizitiul acestuia).

Se mai zice că sfântul, fiind aşa de „vechi de zile", nu prea ţine minte când cade sărbătoarea lui, drept care, dornic să mai şi petreacă puţin, Îl iscodeşte mereu pe Dumnezeu, Care-l duce însă cu vorba, până când ziua praznicului a trecut deja. Aceasta ca nu cumva să se încingă prea tare, cum îi e firea, şi să dea frâu liber puterilor sale, cu care poate lesne să cutremure tot pământul. Uneori ploile din mijlocul verii sunt socotite ca expresii ale furiei sfântului, ce pare să aibă la îndemâna sa, cu voie de sus, tot mersul stihiilor, de la grindină la foc.

De ziua sfântului (20 iulie) e mare păcat să lucrezi, riscând să-ţi ardă casa sau să fii trăznit peste an. Te poţi păzi prin bună purtare sau cu ajutorul unor „talismane" creştineşti (cum ar fi, bunăoară, mâţişorii de salcie sfinţiţi la Paşte sau la Florii). Cel mai sigur rămâne însă semnul crucii, căci numai îndărătul ei nu se poate ascunde nicidecum diavolul vânat de sfânt...

Răzvan CODRESCU

Odată, demult, pe când sfinţii obişnuiau să se coboare pe pământ şi să stea de vorbă cu oamenii, iată că şi cel mai posac dintre ei, Sfântul Ilie, lăsându-şi carul de foc şi tunul cu care bubuie după draci, ceru îngăduinţă de la Dumnezeu să umble cu pasul pe pământ şi să-şi cerceteze neamurile, ce mai zic şi ce mai fac, şi cum mai merge lumea. Dumnezeu l-a slobozit să se ducă, doar-doar s-o mai insenina la faţă, iar Sfântul Ilie bătu pământul în lung şi în lat, după care se întoarse, cam căzut pe gânduri şi codindu-se parcă să dea ochii cu Dumnezeu. Dar Domnul nu-l lăsă cu una-cu două, ci prinse a-l descoase, să vadă cu ce s-a folosit din călătoria aceea:

- Ia zi, Ilie, ce mai e pe pământ? Oare oamenii îşi mai aduc aminte de mine?

- Belşug şi fericire e pe pământ, Doamne, şi toată zidirea ta se veseleşte, cu muzici şi cu oaspeţe, lipsită de griji mai ceva ca în Rai. Dar de tine, ca să spun drept, nu prea mai are nimeni vreme să-şi amintească...

- De, mă Ilie, aşa sunt oamenii: cu cât o duc mai bine, cu atât se fac mai uituci.

Şi aşa mai curse o vreme, nu tocmai puţină, după care iar îi veni Sfântului Ilie dorul de ducă pe pământ, dar se întoarse mai degrabă decât data trecută.

- Ce-i cu tine, mă Ilie, de n-ai zăbovit mai mult printre oameni?

- Apoi, Stăpâne, cum aş fi răbdat să stau mai mult, când găsii pământul la mare strâmtorare, chinuit de jale şi de pagubă multă, că l-a bătut rău ploaia şi grindina, de le-a stricat oamenilor casele şi ţarinile, parcă a dat Iadul peste ei...

- Ce să-i faci, mă Ilie, câteodată e şi aşa... Dar de mine oamenii îşi mai aduc aminte?

- O, sărmanii de ei, tot timpul le e numele tău pe buze, şi ridică ochii înlăcrimaţi spre cer, strigând cu glasuri rugătoare: „Doamne, Dumnezeul nostru, fie-ţi milă de noi şi nu ne urgisi pentru păcatele noastre multe şi grele; ci opreşte prăpădul, că numai nădejdea la tine ne-a mai rămas"!

www.punctecardinale.ro
e-mail: redactia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor şef), Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA), Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L